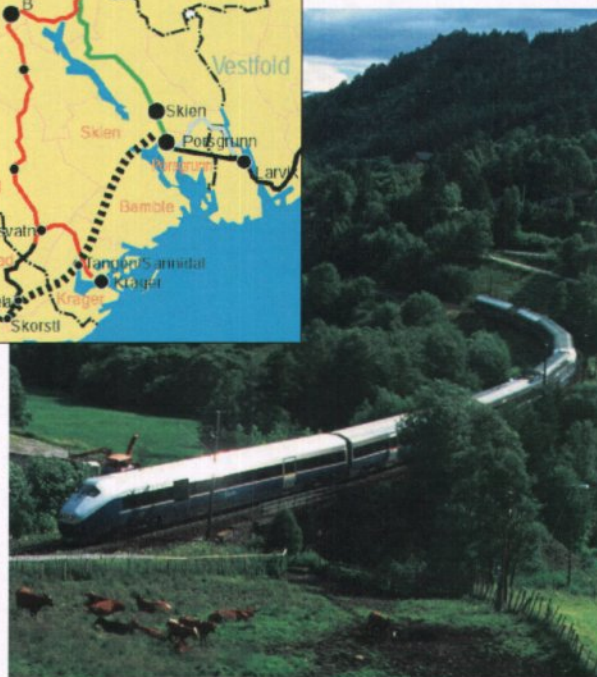

KOMMUNEPLAN 2011-23

Samfunnsdel og arealplan

Gjerstad kommune –

best når det gjelder!

Vedtatt av Gjerstad kommunestyre 18.august 2011

FORORD

Våren 2009 vedtok Gjerstad kommunestyret planprogram og strategi for utarbeidelse av ny revidert kommuneplan for perioden 2011 til 2023.

For å bedre levekårene for alle og legge grunnlaget for en sunn og god vekst i kommunen i planperioden, ble det valgt å fokusere på følgende hovedområder i kommuneplanen;

- **Omsorg & helse**
- **Oppvekst & utdanning**
- **Senterutvikling**
- **Befolkningsutvikling**

Planprosessen har vært preget av bred deltakelse og engasjement fra politikere, ansatte og innbyggerne. Mange gode og konstruktive innspill fra arbeidsgrupper, folkemøter, kommunestyreverksteder og høringsuttalelser er tatt med i den endelige planen. Resultatet som foreligger er noe vi alle kan være stolte av.

I arbeidet med planen er føringer i nasjonale og regionale planer blitt søkt ivaretatt.

Kommuneplanen inneholder overordnede føringer for en ønsket utvikling for årene som kommer, og som politikere og administrasjon kan realisere gjennom kommende handlingsplaner og årsplaner.

Som ordfører vil jeg takke alle som har bidratt til en kommuneplan av høy kvalitet, og som bygger opp omkring vår visjon; **BEST NÅR DET GJELDER!**

A handwritten signature in blue ink that reads "Rune Hagestrand". The signature is written in a cursive, flowing style.

Ordfører Rune Hagestrand

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
1 INNLEDNING	4
1.1 Kommuneplanen består av samfunnsdel og arealdel	4
1.1.1 Kort om samfunnsdelen	4
1.1.2 Kort om arealdelen	4
1.2 Revisjon av kommuneplan - medvirkning og forankring	5
1.2.1 Program for revisjon av gjeldende kommuneplan	5
1.2.2 Organisering av arbeidet med å revidere kommuneplanen	6
1.2.3 Bruk av ad hoc grupper i planprosessen	6
1.2.4 Folkemøter	7
1.2.5 Kommunestyreverksted	7
1.3 Kommuneplan – Handlingsplan - Årsplan	8
2 VISJON – MÅL OG STRATEGI	9
2.1 Visjon for utviklingen i Gjerstad kommune	9
2.2 Gjerstad kommunes vedtatte planstrategi 2010 - 2022	9
3 BEFOLKNING - UTVIKLING OG LEVEKÅR.....	10
3.1 Aktuell statistikk	10
3.1.1 Befolkningsutvikling 2010 til 2022	10
3.1.2 Aktuell statistikk – helse, sosial og omsorg i Gjerstad	10
3.1.3 Sysselsetting og inntekt i Gjerstad.....	12
3.2 Hovedmålsettinger for utvikling og befolkningsvekst	13
3.2.1 Veien til en god utvikling og flere innbyggere.....	13
3.2.2 Hovedtiltak for utvikling og vekst.....	15
4 OMSORG og HELSE	16
4.1 Noe om begrepene omsorg og helse	16
4.2 Hovedmålsettinger for omsorg og helse barn / unge	16
4.2.1 Veien til god omsorg og helse for barn, unge og deres familie.....	17
4.3 Hovedmålsettinger omsorg og helse for voksne.....	18
4.3.1 Veien til god omsorg og helse for voksne – uføre og eldre	18
4.4 Hovedtiltak omsorg og helse for barn og voksne	20
5 OPPVEKST og UTDANNING.....	20
5.1 Hovedmålsettinger oppvekst	21
5.1.1 Veien til en god oppvekst for barn og unge	21
5.2 Hovedtiltak oppvekst	22
5.3 Hovedmålsettinger utdanning	23
5.3.1 Veien til en god utdanning	23
5.4 Hovedtiltak utdanning	25
6 SENTERUTVIKLING	26
6.1 Mål og strategi for senterstruktur og utvikling	26
6.1.1 Arbeidet med å utvikle Brokelandsheia området.....	26
6.1.2 Utvikling av Brokelandsheia og Kirkebygda	27
6.2 Hovedtiltak senterutvikling Gjerstad kommune	29
7 AREALDELEN	30
7.9 Konsekvensvurdering med planomtale	38
7.9.1 ROS - analyse.....	40
7.9.2 Omtale og vurdering av de enkelte parametre i tabellene.....	40
7.9.3 Vurdering av områder som lå i forrige kommuneplan.....	42
7.9.4 Vurdering av nye utbyggingsområder	43

1 INNLEDNING

1.1 Kommuneplanen består av samfunnsdel og arealdel

Kommuneplanen er det viktigste styringsdokumentet som den politiske og administrative ledelse i kommunen bruker for å utvikle Gjerstad til ei god bygd å leve i.

Kommuneplanen er delt opp i en **samfunnsdel** og en **arealdel**.

1.1.1 Kort om samfunnsdelen

I samfunnsdelen beskrives alt som er viktige for de kommunale tjenester, boligbygging, næringsutvikling, miljø mv.

Et viktig mål i kommuneplanens samfunnsdel er å få en oversikt over de utfordringer kommunen står overfor på de ulike samfunnsområdene. Videre skal planen iht. ny plan- og bygningslov gi retningslinjer for arealbruken, mens det kun er arealdelen i kommuneplanen som er juridisk bindende.

Mål og forslag til strategi skal vise ønsket utvikling og kan betraktes som "knagger" som politikere og administrasjon bruker for å fremme konkrete saker, og til å styre tjenester og utvikling i kommunen i neste 12 års periode.

I henhold til Plan og bygningsloven § 11-2 skal kommuneplanens samfunnsdel;

- *ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.*
- *gi retningslinjer for sektorenes planlegging og hvordan mål og strategier skal gjennomføres ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.*

1.1.2 Kort om arealdelen

I arealdelen fastsettes hvordan arealene i kommunen kan brukes og forvaltes den kommende 12-års periode. Arealdelen består av et plankart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. I plankartet avmerker man områder som kan bygges ut, hensynssoner for landbruk, kulturminner, verneområder mv.

Arealdelen i kommuneplanen er juridisk bindende. For eksempel betyr dette et byggeforbud i områder som på kartet er bestemt til landbruksformål, eller som er vernet på grunn av kulturminner eller annet. Når det kommer inn søknader om å få bygge på disse områdene, er det staten ved fylkesmann og departement som eventuelt kan innvilge dispensasjon.

I henhold til Plan og bygningsloven § 11-5 skal kommunens arealdel;

- vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk, og det kan utarbeides arealplaner for deler av kommunens område.
- angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene.
- omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse hvor det framgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer, og overordnede planer for arealbruk, er ivaretatt. Plankartet skal i nødvendig utstrekning vise hovedformål og hensynssoner for bruk og vern av arealer.
- gi en vurdering av kommunens eget behov for å detaljere kommuneplanens arealdel for hele eller deler av kommunens område med nærmere angitte underformål for arealbruk, hensynssoner og bestemmelser, jf. §§ 11-7 til 11-11.

1.2 Revisjon av kommuneplan - medvirkning og forankring

Når kommunens overordnede plandokument skal utarbeides og revideres setter loven krav til deltakelse og medvirkning fra innbyggerne. Jfr. § 5-1, andre ledd i Plan- og bygningsloven; ***"kommunen har særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte."***

1.2.1 Program for revisjon av gjeldende kommuneplan

Gjeldende kommuneplan for 2006 – 2018 ble vedtatt av kommunestyret 22.juni 2006.

I henhold til **§ 10-1 i plan- og bygningsloven** vedtok Gjerstad kommunestyre våren 2009 å starte arbeidet med å revidere kommuneplanen for perioden 2010- 2022. LOV-2008-06-27-71

I henhold til **§ 4-1 i plan- og bygningsloven** ble eget planprogram utarbeidet og lagt ut til offentlig gjennomsyn 23. oktober 2009 til 5.desember 2009, jfr. K-sak 09/70.

Planprogrammet ble sendt til følgende høringsinstanser:

- Fylkesmannen i Aust Agder	- Agder Energi
- Aust Agder Fylkeskommune	- Gjerstad idrettslag
- Risør kommune	- Eldrerådet i Gjerstad
- Vegårshei kommune	- Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Gjerstad
- Nissedal kommune	- Bondelaget i Gjerstad
- Drangedal kommune	- Skogeierlaget i Gjerstad
- Kragerø kommune	- Brokelandsheia sentrumsforening
- Statens vegvesen	- Gjerstad kommunes hjemmeside med invitasjon til innspill.
- NVE	
- Jernbaneverket	

Som en start på planprosessen ble det gjennomført et kommunestyreverksted høsten 2009, der folkevalgte og ledere drøftet og kom med forslag til satsingsområder og prioriteringer. I vedtatt planprogram går det frem at kommunestyret vil **vektlegge omsorg, oppvekst, utdanning og senterutvikling** ved revisjon av kommuneplanen. I kommunestyrets møte 29.april 2010 ønsket kommunestyret i tillegg å sette fokus på **befolkningsutviklingen i Gjerstad.**

Fylkeskommunen og fylkesmannen inviterte Gjerstad kommune til kommuneplanmøte 7.desember 2009 for å gjennomgå planprogrammet til Gjerstad, og å drøfte problemstillinger knyttet til den forestående revisjon av kommuneplanen. Med på møtet var representanter fra fagavdelingene hos fylkesmannen og fylkeskommunen i Aust – Agder. Fra Gjerstad kommune møtte ordfører, rådmann, enhetsledere og aktuelle fagpersoner og rådgivere. Etter møtet mottok Gjerstad kommune skriftlige kommentarer og innspill fra fylkesmannen og fylkeskommunen.

1.2.2 Organisering av arbeidet med å revidere kommuneplanen

Administrativt har arbeidet med revisjon av kommuneplanen vært ledet av en kommuneplangruppe som har bestått av følgende:

Lars Lauvhjell, rådmann,
Egil Nic. Haugland, enhetsleder administrasjonsenhet
Lina F. Persen, enhetsleder barnehage
Jens Jacob Aasbø, enhetsleder NAV
Tonje Berger Ausland, rådgiver enhet for samfunn og teknikk
Birger Løvdal, rådgiver administrasjonsenhet og Familiehuset. Han er sekretær for gruppa og har ansvar for å følge opp og koordinere arbeidet med kommuneplanen.

1.2.3 Bruk av ad hoc grupper i planprosessen

Det har vært nedsatt ad hoc grupper for å arbeide med følgende tema;

1. Omsorg & helse, oppvekst & utdanning
2. Senterutvikling
3. Hensynssoner landbruk
4. Befolkningsutvikling

Medlemmer til gruppene har vært oppnevnt av formannskap og rådmann. Kommunestyret oppnevnte egen gruppe til å arbeide med befolkningsutvikling og gjennomføre folkemøte 10.juni 2010.

Mandat og fremdriftsplan:

- Fremskaffe relevant fakta / informasjon mv.
- Beskrive utfordringer og utviklingsmuligheter.
- Planlegge og gjennomføre folkemøte om temaet i uke 12
- Komme med en oppsummering og innspill til kommuneplanen i Kommunestyreverksted i april/mai 2010

1.2.4 Folkemøter

Kommuneplanen er viktig for alle innbyggerne i Gjerstad. Det er derfor gjennomført 3 folkemøter hvor innbyggerne har fått anledning til å komme med innspill. Møtene har vært på Cinderella på Brokelandsheia, og tema har vært som følger;

18.mars 2010: Senterutvikling – ca. 50 deltakere
24.mars 2010: Omsorg, oppvekst og utdanning – ca. 40 deltakere
10.juni 2010: Befolkningsutvikling i Gjerstad – ca. 80 deltakere.

I forbindelse med folkemøte om omsorg, oppvekst og utdanning fikk alle lag, foreninger og brukerutvalg i kommunen tilsendt konkrete spørsmål om tema, og med oppmuntring til å komme med forslag og innspill.

På møtene har det vært stort engasjement og mange små og store innspill er notert. Alle forslag er vurdert i forbindelse med mål og tiltak kommuneplanen.

1.2.5 Kommunestyreverksted

Som en start på planprosessen ble det gjennomført et kommunestyreverksted 6.oktober 2009, der folkevalgte og ledere drøftet og kom med forslag til satsingsområder og prioriteringer. Det ble enighet om å **vektlegge omsorg, oppvekst, utdanning og senterutvikling** ved revisjon av kommuneplanen. I tillegg har kommunestyret i møte 29.april 2010 vedtatt å sette fokus på **befolkningsutviklingen i Gjerstad**.

Ordfører Rune Hagestrand inviterte til kommunestyreverksted om kommuneplanen den 20.mai 2010. Ad hoc gruppene presenterte sitt arbeid som ble utgangspunkt for drøftingene i møtet.

Utsikt fra kommunehuset til Gjerstad prestegård.

1.3 Kommuneplan – Handlingsplan - Årsplan

Kommuneplanen revideres hvert 4.år og har en horisont på 12 år frem i tid. Mål og strategier gir retning og er overordnet alle planene i kommunen. I forbindelse med revidering av planen skal kommunestyret i hver valgperiode vedta en planstrategi, jfr. den ny plan- og bygningsloven.

Med utgangspunkt i vedtatt kommuneplan utarbeides **handlingsplan** som gjelder for 4 år. Handlingsplanen revideres hvert år.

I handlingsplanen prioriterer kommunestyret de tiltak som de mener er nødvendig for å nå målene i kommuneplanen. I tillegg vedtar man et investeringsbudsjett i handlingsplanen som er førende for større investeringer i kommende 4-års periode.

Sammen med handlingsplanen lages det en **årsplan** som viser konkret hva de enkelte enheter i kommunen skal jobbe med innenfor gitte rammer det kommende året.

For utarbeiding og vedtak av kommuneplanens samfunnsdel gjelder §§ 11-12 til 11-15.

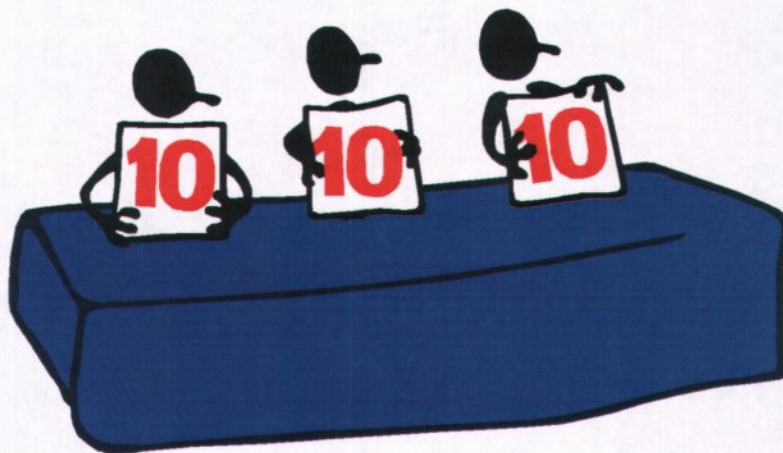
Fra åpningen av branntårnet på Svinetjennsheia, et av mange flotte tilrettelagte turmål i Gjerstad.
(foto; Ole Jakob Bråten)

2 VISJON – MÅL OG STRATEGI

2.1 Visjon for utviklingen i Gjerstad kommune

GJERSTAD KOMMUNE - best når det gjelder!
GJERSTAD KOMMUNE - best når det gjelder!

Kommunestyret har vedtatt å videreføre visjonen man har hatt noen år. Visjonen viser en kommune som evner å stille opp og være der for bygdas befolkning i krisetider, men også føre an i arbeidet med å skape grunnlag for bærekraftig utvikling og vekst i Gjerstad med et kvalitetsstempel.

Innbyggerne skal oppleve kvalitet, forutsigbarhet og effektivitet i tjenestene som kommunen leverer.

2.2 Gjerstad kommunes vedtatte planstrategi 2010 - 2022

I anledning rullering av gjeldende kommuneplan har kommunestyret vedtatt å vektlegge følgende hovedområder i kommuneplanen:

- Omsorg og helse
- Oppvekst og utdanning
- Senterutvikling
- Befolkningsutvikling

Begrunnelsen er å bedre levekårene for alle i Gjerstad og legge grunnlaget for en sunn og god vekst i kommunen med et kvalitetsstempel.

Områdene som er prioritert blir omtalt i hver sitt kapittel med beskrivelse av **hovedmål, strategier og forslag til hovedtiltak**, jfr. kapittel 3 – 6. I tillegg er arealdelen beskrevet i kapittel 7.

3 BEFOLKNING - UTVIKLING OG LEVEKÅR

3.1 Aktuell statistikk

3.1.1 Befolkningsutvikling 2010 til 2022

Framskrevet folkemengde, etter kjønn, alder, tid og statistikkvariabel
"Middels nasjonal vekst." Kilde; <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>

Kjønn	Alder	2010	2014	2018	2022	Endring 2010 til 2022
Menn	0 år	13	12	13	14	1
	1-5 år	63	64	67	70	7
	6-12 år	114	106	106	110	-4
	13-15 år	63	60	47	48	-15
	16-19 år	67	78	75	64	-3
	20-66 år	791	789	797	805	14
	67-79 år	108	133	161	184	76
	80 år og eldre	55	46	48	49	-6
Kvinner	0 år	12	11	12	13	1
	1-5 år	59	60	65	67	8
	6-12 år	104	99	100	104	0
	13-15 år	57	48	46	45	-12
	16-19 år	75	76	62	61	-14
	20-66 år	712	730	740	748	36
	67-79 år	122	132	159	175	53
	80 år og eldre	84	77	69	71	-13
Sum alle		2499	2521	2567	2628	129

3.1.2 Aktuell statistikk – helse, sosial og omsorg i Gjerstad

Levekårsstatistikken for Gjerstad viser blant annet følgende

- Mange som bare har grunnskoleutdanning
- Mange med lave inntekter
- Mange på trygd – obs! sosial arv!
- Lave fødselstall og stor andel eldre
- Fraflytting
- Høyt antall menn med kreft
- Høyt antall kvinner med hjerte kar sykdommer
- Store sosialhjelpskostnader
- Høy ungdomsledighet
- Ensretta og sårbart arbeidsmarked
- Utfordringer i forhold til rus og psykiatri

Helse, sosial, omsorg, barnehage og skole (SSB 2010)

	Gjerstad	Aust Agder	Landet
Andel barn 0-17 år med barnevernstiltak. 2009. Prosent	5,2	4,0	4,3
Sosialhjelpsmottakere per 100 innb. 20-66 år. 2009	8,5	4,7	3,9
Legeårsverk per 10 000 innb. 2009	12,1	9,7	9,5
Andel innb. 80 år og over som er beboere på institusjon. 2006. %	15,7	15,6	14,3
Andel innb. 80 år og over som mottar hjemmetjenester. 2006. %	34,6	36,8	37,0
Barnehagedekning 1-2 år. Prosent	75,6	71,2	77,1
Barnehagedekning 3-5 år. Prosent	95,2	96,6	96,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1. til 7. årstrinn	11,0	13,4	13,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8. til 10. årstrinn	14,6	14,8	14,8
Andel elever i grunnskolen med spesial undervisning. Prosent	12,1	9,5	7,6
Andel av befolkningen 16 år og eldre med høyere utdanning. %	13,4	23,1	25,9
Menn	9,9	21,0	23,9
Kvinner	16,9	25,2	27,8

Hvordan bor folk i Gjerstad?

SSB - 0911 Gjerstad	2005	2009
	Husholdninger	Husholdninger
Aleneboende	328	389
Par uten hjemmeboende barn	214	212
Par med små barn (yngste barn 0-5 år)	106	88
Par med store barn (yngste barn 6-17 år)	121	146
Enslig mor eller far med små barn (yngste barn 0-5 år)	15	8
Enslig mor eller far med store barn (yngste barn 6-17 år)	36	41
En familiehusholdning m/voksne barn (yngste barn 18 år og over)	152	132
Flerfamiliehusholdning uten barn 0-17 år	23	27
Flerfamiliehusholdning med små barn (yngste barn 0-5 år)	8	10
Flerfamiliehusholdning med store barn (yngste barn 6-17 år)	10	10
Antall husholdninger totalt	1013	1063

NB! I løpet av 4-årsperioden 2005 til 2009 økte antall alenehushold med ca. 20%!

Forklaring:

Som par regnes ektepar, samboerpar og registrerte partnere.

Flerfamiliehusholdning er familier som bor i samme hus / adresse.

3.1.3 Sysselsetting og inntekt i Gjerstad

Aktuell statistikk arbeid og inntekt (SSB 2010)

	Gjerstad	Aust Agder	Landet
Sysselsatte 15-74 år med bosted i kommunen. 4. kvartal 2009., % av befolkningen	65	67	70
<i>Menn</i>	68	70	72
<i>Kvinner</i>	62	64	67
Registrerte arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken, årsgjennomsnitt. 2009, %	3,2	3,1	2,7
<i>Menn</i>	4,2	3,8	3,2
<i>Kvinner</i>	1,8	2,2	2,2
Netto innpendling til Gjerstad. 2009	-258	--	--
Andel uførepensjonister 16-66 år. 2008, %	15,0	11,7	8,9
Bruttoinntekt per innb. 17 år og over. 2008	282 500	320 500	345 300
<i>Menn</i>	346 600	400 300	423 100
<i>Kvinner</i>	217 000	242 200	269 000
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på næring 2009, %			
Primær	4,0	2,7	3,0
Sekundær	30,0	22,2	19,9
Tertiær	65,7	74,5	76,6
Sysselsatte med arbeidssted i kommunen, fordelt på sektor. 2009, %			
Offentlig forvaltning	30,7	32,2	29,6
Privat sektor og offentlige foretak	69,3	67,8	70,4

Tradisjonelt har mange hatt sitt arbeid ved hjørnesteinsbedriftene Tellefsdal AS, Tellefsdal Kjetting AS og Gjerstad mek Industri AS. Disse har tidligere ofte rekruttert rett fra grunnskolen og gitt nødvendig opplæring på arbeidsplassen.

Sysselsettingen i primærnæring som landbruk og skogbruk har endret seg dramatisk de siste 15 – 20 årene, og antall aktive bruk og sysselsatte har hatt en sterk nedgang. Det er fremdeles noen aktive bønder i bygda, men en ser at rekrutteringen til yrket er vanskelig. Med få aktive bruk er situasjonen nå at deler av bygda står i fare for å gro igjen på sikt.

Kommuneplangruppa har som følge av innspill fra Bondelaget satt ned en ad hoc gruppe til å finne frem til og kartfeste aktuelle hensynssone landbruk, jf Plan- og bygningsloven § 11-8. Egen **landbruksplan for Gjerstad** er under revisjon.

Kommunen er den største arbeidsgiveren i Gjerstad med ca. 200 årsverk.

3.2 Hovedmålsettinger for utvikling og befolkningsvekst

- Gjerstad kommune skal ha en netto befolkningsvekst i perioden der barnefamilier og yngre mennesker utgjør grunnlaget for dette.
- Gjerstad kommune skal til enhver tid ha et godt og variert tilbud av boliger og boligtomter i tilknytning til både kommunesenter og lokalsenter (Brokelandsheia og Kirkebygda.)
- Prioritere og forsterke regionalt samarbeid for å skaffe flere arbeidsplasser i et felles arbeidsmarked – fortrinnsvis kompetansearbeidsplasser.
- Når det gjelder næringsutvikling skal Gjerstad kommune bidra til økt verdiskapning og vekst gjennom koordinering av offentlige og private interesser.
- Realisere Brokelandsheia som regionalt knutepunkt for vei og jernbane på Agder.
- Sikre at kommunens tjenester har god kvalitet og godt omdømme gjennom kompetente tjenesteytere, forutsigbarhet, effektivitet og samhandling.
- Gjerstad kommune skal arbeide for de klimamål som Stortinget har vedtatt, og sørge for en bærekraftig utvikling i kommunen.
- Befolkningen skal ha tilgang på et allsidige kultur- og aktivitetstilbud i kommunen og regionen.

3.2.1 Veien til en god utvikling og flere innbyggere

For å hindre fraflytting og forgubbing må kommunen legge til rette for at Gjerstad blir et attraktivt sted å bosette seg for yngre mennesker og familier med barn. Viktig i denne sammenheng er at kommunen har boligområder som er tilrettelagt for både urbant bomiljø og mer spredt bebyggelse. Ved planlegging av nye boligfelt må nærheten til skoler, barnehage og kommunesentre ivaretas, slik at det er mulig å gå eller bruke sykkel. Det må legges til rette for sikre skoleveier og gode nærleikeplasser.

Gjerstad kommune er avhengig av flere innbyggere i produktiv alder fremover for å ha økonomi til å opprettholde og utvikle kommunens tjenester. Et nøkkelord her er flere arbeidsplasser lokalt og i østregionen i Aust – Agder. En positiv utvikling i Kragerø og Grenlandsområdet vil også ha betydning for bosettingen i Gjerstad. En forventet vekst i folketallet og et økt antall eldre vil også bety flere nye arbeidsplasser lokalt innenfor blant annet service og omsorg.

Gjennom det nystartede interkommunale ”**Fornyingsprosjektet**” i 2010 – der Risør og Tvedestrand kommuner deltar sammen med Gjerstad – skal det utarbeides strategier og tiltak for nærings- og befolkningsvekst, utdanning og kompetanseheving. Sentralt i prosjektet står nyetablerte **Sørlandsporten teknologinettverk (STN)**, et nettverk av 12 mekaniske bedrifter i øst-regionen.

Målet videre er å peke på, og gjennomføre strategier og tiltak som vil øke det generelle utdannings- og kompetansenivået i lokalbefolkningen slik at også øvrige levekår bedres på lengre sikt.

Utviklingen av Brokelandsheia som stasjonsby og knutepunkt for vei og jernbane på Agder er viktig for utviklingen av kommunen de kommende årene. Her er det plass og mulighet for å tilrettelegge forskjellige boligløsninger, servicenæringer og kulturtilbud. Områdeplan for Brokelandsheia blir derfor et viktig dokument som må følges opp.

I følge FNs klimapanel er klimaendringer de siste 50 år påvirket av menneskenes adferd på jorda. Det skjer en økning i den globale middeltemperaturen med drivhuseffekten som gir alvorlige miljømessige konsekvenser, blant annet mer ekstremvær som resultat. Etter klimaforliket mellom de fleste politiske partiene på Stortinget i 2008, har Norge satt seg ambisiøse mål for klimautslipp frem mot 2030. For å nå disse målene må kommunen ta sin del av ansvaret. I den anledning har kommunestyret 21. desember 2009 vedtatt en egen **"Klima og energiplan for Gjerstad kommune 2010 – 2013"**

Gjerstad kommune har utarbeidet og vedtatt **"Strategisk næringsplan 2010 – 2013."** Dette er en temaplan og bygger på strategisk næringsplan 2005 – 2008 som ble utarbeidet etter en dagsamling og tre kveldsmøter i regi av næringsutvalget. Revisjon er foretatt etter et planverksted som ble gjennomført i november 2009 i næringsutvalget supplert med 5 kommuneansatte som har befatning med næringsutvikling i en eller annen form. Planen beskriver næringslivet og arbeidsmarkedet i Gjerstad, kommunens rolle i næringsarbeidet og hvordan kommunen kan bidra til økt verdiskapning og vekst gjennom koordinering av offentlige og private tjenester. Ajourføring av strategiplanen skal gjennomføres hver 4. år.

For å sikre befolkningen nødvendige offentlige tjenester må kommunen på noen områder vurdere en sterkere samhandling med nabokommunene, fylket og staten. Behov for kompetanse, rekruttering og kommuneøkonomi vil i fremtiden gjøre det aktuelt å samarbeide interkommunalt om flere viktige samfunnsoppgaver.

Gjerstad kommune må aktivt bruke sine fortrinn som bokommune i markedsføring og profilering. Det er kort avstand til bysentra i vest og øst, noe som blant annet gjør det mulig å oppsøke et variert kulturtilbud for de som ønsker det. Lokalt har kommunen et rikt foreningsliv, en unik og mangfoldig natur med store muligheter for et aktivt friluftsliv og opplevelse sommer som vinter.

3.2.2 Hovedtiltak for utvikling og vekst

- a) Legge til rette for en balansert vekst i innbyggertallet gjennom bosetting av flere unge mennesker og familier med barn.
- b) Gjerstad som bokommune må markedsføres og profileres aktivt gjennom sosiale media som har unge, yrkesaktive mennesker og familier med barn som målgruppe.
- c) "Fornyingsprosjektet" og andre regionale og lokale tiltak for å sikre flere arbeidsplasser må ha høy prioritet og være godt forankret i kommunens politiske og administrative ledelse.
- d) Områdeplanen for Brokelandsheia må brukes aktivt for å utvikle Stasjonsbyen i Østre Agder.
- e) Følge opp mål og tiltak i vedtatt strategisk næringsplan for 2010 – 2013. Planen revideres for en ny 4-års periode i 2013.
- f) Gjerstad kommune skal i sine planer og virksomhet ivareta en bærekraftig utvikling, og følge opp sentrale klimamål og tiltak i vedtatt "Klima og energiplan for Gjerstad kommune 2010 – 2013". Planen revideres for en ny 4-års periode i 2012.
- g) Landbruksplan for Gjerstad revideres i hver kommunestyreperiode.
- h) Gjerstad kommune skal ha fokus på kvalitet og omdømmebygging gjennom dialog med innbyggerne, realistiske forventninger til tjenestene og at brukere blir sett, hørt og møtt med respekt.
- i) Gjerstad kommune skal legge til rette for et allsidig kulturtilbud ved tett samarbeid med menigheter, lag og foreninger.
- j) Gjerstad kommune skal bidra til at offentlige kulturmidler og spillemidler blir benyttet til anlegg og aktiviteter som er tilrettelagt og favner innbyggere i alle aldersgrupper, inkludert de som er funksjonshemmet.

4 OMSORG og HELSE

4.1 Noe om begrepene omsorg og helse

Verdens helseorganisasjon definerte i 1948 at helse er **”en tilstand av fullstendig fysisk, mental og sosial velvære, og ikke bare fravær av sykdom og lyter.”** Denne helt utopiske definisjonen ble erstattet med en ny versjon fra Who i 1970 der helse er **«evnen til å kunne leve et økonomisk og sosialt produktivt liv».**

Professor Hjort har en enkel og god definisjon; **”Helse er å ha overskudd i forhold til hverdagens krav.”** Dette innebærer en oppfatning av helse som ressurs, og inkluderer opplevelsen av å mestre. Samfunnsmedisineren J.G. Mæland påpeker at det mer moderne begrepet **livskvalitet** i stor grad har erstattet helse som overordnet begrep. Han mener at vi kan skille mellom minst tre ulike oppfatninger av helse; Helse som **fravær av sykdom**, helse **som ressurs** og **helse som velbefinnende**. (J.G. Mæland ;forebyggende Helsearbeid – i teori og praksis – 2005)

For å styrke den enkeltes mulighet til å mestre eget liv må faktorer som **begripelighet, håndterbarhet og meningsfullhet** være tilstede. Det viktigste er deltakelse og engasjement i eget liv og de prosesser som former ens egen skjebne. For å bygge opp om dette må kommunens tjenester fremstå som strukturert, sammenhengende, tydelig og med tilstrekkelige ressurser til å gi den nødvendige bistand. (Antonowskys *mestringsbegrep*)

Arbeid med **FOLKEHELSE** er en betegnelse for samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som virker positivt på folkehelsen og svekker faktorer som medfører helserisiko. Dette krever innsats fra alle enheter i kommunen og andre samfunnssektorer for å skape gode oppvekst- og levekår som grunnlag for god helse i alle grupper i befolkningen. Ny **folkehelselov** i 2011 og **regionplan for folkehelse og levekår på Agder** gir nye og forsterkede krav og føringer for kommunen i arbeidet med folkehelse.

I kommuneplanen er omsorgsbegrepet knyttet til hvordan innbyggerne opplever å bli møtt i alle livets faser fra svangerskap / fødsel til død. Kommunen som tjenesteleverandør skal måles på hvordan kvaliteten på tjenestene er i forhold til faglighet i tilbudet og myndiggjøring av brukerne. Det handler om forutsigbare tjenester, tidlig innsats der det avdekkes behov, brukarmedvirkning og ansvar for eget liv og helse, og at den enkelte unngår rollen som passiv mottaker.

4.2 Hovedmålsettinger for omsorg og helse barn / unge

- Barn og unge skal møte omsorg og respekt i familien, i møte med kommunale tjenester i Familiehuset, pleie- og omsorg, barnehage og skole.
- **TIDLIG INNSATS**; Barn som opplever utfordringer i forhold til helse, funksjon eller sosialt skal fanges opp så tidlig som mulig, og sikres individuell oppfølging og tilrettelegging. Målet er å legge grunnlaget for et godt og meningsfylt liv ut fra den enkeltes forutsetninger.
- Befolkningen skal oppleve bevisst og økt satsing på forebyggende arbeid blant barn og unge i et folkehelseperspektiv.

4.2.1 Veien til god omsorg og helse for barn, unge og deres familie

Alle gravide, nyfødte og barn skal følges opp av jordmor, helsesøster og lege på helsestasjonen. Gjennom faglig dyktige helsearbeidere blir det gitt råd og informasjon som sikrer barna en god og sunn oppvekst og utvikling.

For familie og barn med spesielle behov og utfordringer er det avgjørende viktig med tiltak tidlig. Helsestasjon har et særlig ansvar for å følge opp barna i samarbeid med foresatte, tjenester i Familiehuset, barnehage, skole og spesialisttjenestene.

Gjerstad kommune må fremover sikre og beholde nok ressurser og kompetanse slik at barn, unge og deres familier med spesielle utfordringer får hjelp og tiltak tidligst mulig, blir sett, gis nødvendig veiledning og oppfølging av tjenester som; Helsestasjonen, tiltak for funksjonshemmede barn, barnevernstjenesten, psykisk helsetjeneste, hjemmetjenester, pedagogisk psykologisk tjeneste (ppt), barnehagen, barneskolen, ungdomsskolen og NAV.

Gjennom tiltak for funksjonshemmede barn i Familiehuset har Gjerstad kommune tilbud om avlastning og støttekontakt. Dette er viktig for at foreldre og foresatte kan ha sitt funksjonshemmede barn hjemme. For å koordinere og følge opp tiltakene sammen med foreldre, aktuelle tjenester i kommune og spesialisttjenesten kan individuell plan være et viktig verktøy.

Tilbudet til barna med funksjonshemminger skal ha preg av "skreddersøm" for den enkelte. For de fleste funksjonshemmede barn vil heldøgn tilbud om avlastning gjennom avtaler med private være det beste. Dette vil si oppdragsavtaler med Gjerstad kommune hvor personene har dette oppdraget i tillegg til ordinært arbeid i helger, ukedager og i ferier. I de tilfellene hvor det kreves avlastning med faglig oppfølging må denne tjenesten kjøpes utenfor kommunen.

Erfaringen er at foreldre har en lang sorgprosess før de ber om kommunal hjelp for sitt barn. For enkelte øker utfordringene og omsorgsoppgaven når barna er i puberteten og tenårene. Kravet til faglig forsvarlig bo/avlastning/tilsyn/ aktivitetstilbud vil derfor for enkelte av barna økte betydelig i tenårene.

Det at barna i noen familier får med seg en negativ sosial arv er kjent. Denne onde sirkelen må Gjerstad kommune være med å bryte i samarbeid med de aktuelle familier og støtteapparat. Hjelp til selvhjelp, brukervedvirkning, tett oppfølging og veiledning er sentralt i dette arbeidet.

Effekten av forebyggende tiltak som gjennomføres bør på enkelte områder kunne måles. For Gjerstad vil det blant annet være viktig å vise til en positiv utvikling der fysisk aktivitet, kosthold og gode levevaner over tid gir konkret reduksjon på områdene fedme, røyking, diabetes, hjerte – kar sykdommer og psykisk helse.

Erfaringen viser at det er en økt frekvens av adferdsproblemer, mobbing og trakassering i skolen og i ungdomsmiljøer. For noen kan dette føre til depresjon, tidlig bruk av rusmidler, spiseforstyrrelser og i verste fall selvmord.

Forebygging og tidlig hjelp er det som gir uttelling. I Gjerstad er det god erfaring med ukentlig "lav terskel" tilbud fra helsesøster for elever i ungdomsskolen med individuell oppfølging.

Gjerstad kommune må følge opp lovverk og forskrifter for omsetning av alkoholholdig drikk slik at de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære, i størst mulig utstrekning begrenses. Hensynet til barna og de unge må være førende.

4.3 Hovedmålsettinger omsorg og helse for voksne

- Gjerstad kommune skal ha trygge og forutsigbare tjenester som sikrer nødvendig helsehjelp og bistand til de som trenger det.
- I kontakt med Gjerstad kommune skal innbyggerne bli møtt med respekt og medmenneskelighet av tjenesteytere som har nødvendig kunnskap og innsikt.
- Gjerstads befolkning står sammen om å fremme psykisk helse, og sørge for at alle opplever tilhørighet og blir verdsatt for den de er.
- Gjennom samhandling og brukermedvirkning skal de ulike tjenester gjøre den enkelte i stand til å ta ansvar for eget liv, legge til rette for sunne valg og settes i stand til å mestre eget liv i møte med sykdom eller funksjonsnedsettelse.

4.3.1 Veien til god omsorg og helse for voksne – uføre og eldre

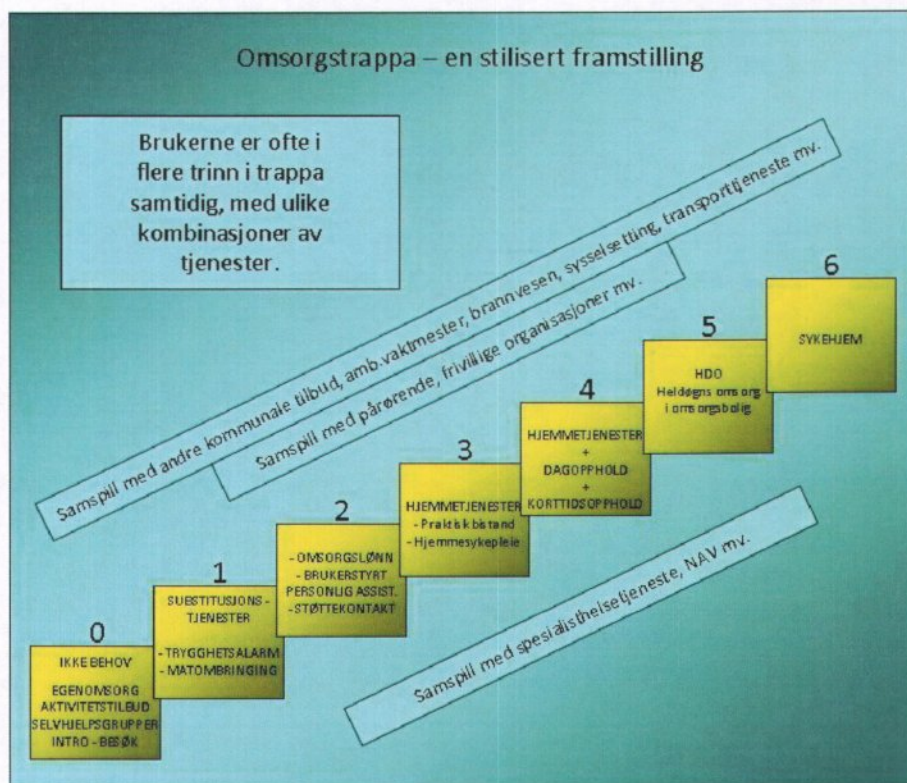
Gjerstad kommune vil i planperioden oppleve en sterk vekst i antall eldre mellom 67 og 80 år, til sammen 129 flere personer (en økning på 56%) Senere vil dette forplante seg til aldersgruppen over 80 år.

Gjerstad kommune må utarbeide en omsorgsplan for å møte dagens og de kommende utfordringer. Føringer for lokalt arbeid med omsorgsplan er

Stortingsmelding nr 25 (2005-2006) "Omsorgsplan 2015 om framtidens omsorgsutfordringer: Mestring, muligheter og mening", og **Stortingsmelding nr. 47 (2008 – 2009)** "om Samhandlingsreformen; Rett behandling – på rett sted – til rett tid." Stortinget vedtok våren 2010 rammene for denne reformen. Høsten 2010 er revidert lovverk som omhandler folkehelse og helse – og sosialtjenestene sendt til høring. Stortinget vil behandle disse i 2011 og reformen implementeres fra 01.01.2012.

Med den forventede sterke økningen av antall eldre må det legges opp til å forebygge. Her vil tilrettelegging av bolig, aktivitetstilbud og en meningsfull hverdag være viktige stikkord.

Omsorgsplanen for Gjerstad må beskrive og legge til rette for "**en omsorgstrapp**" der målet er å gi tjenester til den enkelte etter faktisk hjelpebehov og på riktig og beste omsorgsnivå. For å oppnå resultater er samhandling på tvers av enhetene i kommunen like viktig som med spesialist - helsetjenesten, NAV mv. Samhandlings - reformen som ble vedtatt av Stortinget våren 2010 og intensjonene i denne vil bli fulgt opp i nært samarbeid med kommunesamarbeidet **Østre Agder**, dvs. Risør, Tvedestrand, Arendal, Vegårshei, Åmli og Gjerstad.

Det er viktig at befolkningen føler trygghet og forutsigbarhet for det som spesialisthelsetjenesten og kommunens helse og omsorgstilbudet til enhver tid leverer.
<http://fremtidenshelsetjeneste.regjeringen.no/>

Arbeid med psykisk helse er et ansvar for alle enheter i Gjerstad kommune.

Familiehuset har tilbud om psykisk helsetjeneste på

dagtid, men har i tillegg en koordinerende og rådgiver funksjon overfor enhetene som Samfunn og teknikk, Pleie – og omsorg, NAV, Skoler og barnehager.

Psykisk helsearbeid i Gjerstad kommune er tverrfaglig. Dette forutsetter et nært samarbeid mellom psykisk helsetjeneste, hjemmesykepleie, lege, helsesøster, PPT, barnevern, NAV og 2.linjetjensten gjennom klinikk for psykiatri og avhengighetsbehandling ved HF Sørlandet sykehus og andre helseforetak.

Kommunen har mange yngre ufør av forskjellige årsaker – fysisk, psykisk eller rus. For noen av disse må det gjennom et tverrfaglig samarbeid planlegges og gjennomføres **skreddersøm** når det gjelder bolig, utdanning, evt. arbeid og fritid.

I forbindelse med prosjekt "Ung ufør på Agder" har kommunene på Agder innledet et samarbeid for å finne frem til gode felles tiltak. Dette arbeidet startet med konferansen "Ung uføre på Agder – hva gjør vi nå?" i Grimstad 26.november 2010.

Kommunen må organisere og bruke **individuell plan** som et viktig verktøy for å gi de med behov for sammensatte tjenester en oppfølging som er preget av tverrfaglighet, god ressursutnyttelse og kvalitet.

Utfordringen med flere eldre vil blant annet kreve at kommunen legger til rette for økt frivillig innsats og likemannshjelp.

Pårørende må gis mulighet til å påta seg mer ansvar for pleietrengende, blant annet gjennom tilbud om avlastning og omsorgslønn.

Folkehelse er et prioritert arbeid for Gjerstad kommune i planperioden. Blant annet gjennom partnerskapet "Folkehelse i Agder". Dette arbeidet må være godt forankret i kommunens ledelse og være et felles ansvar for alle enhetene, der lokal kompetanse og deltakelse blir sikret.

Private tjenester vil bli et nødvendig supplement, og da særlig knyttet til praktiske behov i hjemmene som storrengjøring, vindusvask, hagearbeid, snømåking, vaktmestertjenester mv. Begrensningen i Gjerstad for private løsninger innen omsorg er at befolkningsgrunnlaget er i minste laget.

Enkelte trygdede, funksjonshemmede, barnefamilier og flyktninger har problemer med å skaffe seg egnet bolig. Gjerstad kommune har derfor et ansvar for at alle i kommunen bor godt og trygt. Det er utarbeidet og vedtatt en egen **boligsosial handlingsplan** som kommunen må følge opp og revidere årlig.

4.4 Hovedtiltak omsorg og helse for barn og voksne

a) Innenfor OMSORG og HELSE skal det være følgende delplaner;

- Plan for psykisk helsearbeid i Gjerstad kommune
- Rus - politisk handlingsplan
- Boligsosial handlingsplan
- Omsorgsplan
- Smittevernplan

Kommunestyret vedtar delplanene, som rulleres årlig sammen med handlingsplan og årsplan.

- b) Samhandlingsreformen følges opp i samarbeid med kommunene i Østre Agder og i delplanene som er listet opp under punkt a) ovenfor.
- c) Kommunen må i planperioden gjennomføre tiltak som sikrer rekruttering og nødvendig kompetanse for å møte nye og endrede behov.
- d) Kommunen skal arbeide for at befolkningen har et sykehustilbud som gir trygghet og forutsigbarhet. Videre at akuttberedskapen med egen ambulanse i Gjerstad opprettholdes.

5 OPPVEKST og UTDANNING

De fleste som vokser opp og bor i Gjerstad vil si at her er det godt og trygt. Gjennom barnehage og skole møter barna et kompetent personale, tilfredsstillende lokalteter og et godt psykososialt miljø.

På fritiden er det for alle aldersgrupper et variert tilbud fra lag, foreninger og menigheter. Det typiske er at barn og unge i Gjerstad er med på både to og tre forskjellige aktiviteter i løpet av uka. Men utfordringen er at noen faller utenfor av forskjellige grunner.

I kommuneplanen er det viktig å legge inn strategier som sikrer at alle barn og unge blir inkludert i fellesskapet, og som gir et godt grunnlag for en harmonisk oppvekst og utvikling.

Når det gjelder barna og de unges behov er det viktig å se temaene helse, omsorg, oppvekst og utdanning som en helhet.

5.1 Hovedmålsettinger oppvekst

- Barna og de unge skal ha et trygt oppvekstmiljø i hjem, barnehage, skole og fritid som fremmer personlig utvikling og tilhørighet – med deltagende voksne som griper tidlig inn i livssituasjoner som ikke er gode for barn og unge.
- Barnehage skal være en tjeneste preget av kvalitet på innholdet og tilgjengelighet.
- Alle barn og unge skal uavhengig av familiens økonomi sikres tilbud om aktivitet på fritiden ut fra sine forutsetninger og interesser.
- Barn og unge skal også gis mulighet til kontakt og aktiviteter sammen med voksne og eldre.

5.1.1 Veien til en god oppvekst for barn og unge

Ved siden av hjemmet er barnehage og skole den viktigste oppvekstarena i kommunen der barna gjennom lek og kunnskap gis mulighet til å vokse og utvikler seg til gode, sunne og harmoniske samfunnsmennesker.

Barna som vokser opp har et grunnleggende behov for hjelp til å orientere seg og sette grenser i sitt liv. Dette må skje i nært samarbeid med foresatte, barnehage og skole. Eksempler på gode tiltak er veiledningsprogrammer for foreldre og foresatte og "kjærlighet og grenser" der elever, foresatte og lærere sammen gjennomgår et kursopplegg. Viktig for barna og de unge er at det i oppvekstmiljøet er deltagende voksne som griper tidlig inn i livssituasjoner som ikke er gode.

Ett annet eksempel er gjennomføring av programmet MOT som gir barn og unge en mulighet til å ta egne og riktige valg i livet, blant annet i forhold til rus, tobakk mv.

Kommunen må ha et godt utviklet barnevern som samarbeider tett med helsestasjon, barnehage og skole.

Trygghet og personlig utvikling fra barn til voksen er viktig å sikre i de forskjellige overganger i livet som for eksempel;

Fra barnehage	→	Til barneskole
Fra barneskole	→	Til ungdomsskole
Fra ungdomsskole	→	Til videregående skole
Fra videregående skole	→	Til høyere utdanning og / eller arbeidsliv

Ved planlegging av nye boligfelt må nærheten til skoler, barnehage og kommunesentre ivaretas, slik at det er mulig å gå eller bruke sykkel. Det må legges til rette for sikre skoleveier og gode nærleikeplasser.

Gjerstad kommune vil at alle barn og unge skal være med på ett eller flere fritidstilbud. For å sikre et opplegg med bredde og mangfold må det være et nært samarbeid mellom kommunen og aktuelle lag og foreninger.

Kommunen bør sette av ressurser slik at barn og unge som ikke deltar på fritids- og aktivitetstilbud får mulighet til dette. Eksempler på tiltak kan være ordning med kommunal "Fritidskontakt" som tilrettelegger og planlegger for aktuelle barn og familier.

Det at noen har problemer med å følge opp aktiviteter kan være knyttet til transport, funksjonshemming, annen kultur, språk, økonomi eller andre utfordringer. For noen familier og barn er det aktuelt med tilbud om støttekontakt og avlastning.

Bekjempelse av barnefattigdom er et viktig satsningsområde for Gjerstad kommune. Når familiens ressurser ikke strekker til har NAV en sentral rolle sammen med barnehage, skole og familiehuset med å planlegge og følge opp konkrete tiltak, blant annet organisering av transport til aktiviteter og tilskudd til nødvendig utstyr og egenbetaling knyttet til aktiviteter mv.

Gjennom lag, foreninger og annet frivillig arbeid gis barn og unge en mulighet for mer kontakt med voksne og pensjonister, blant annet ved å gjøre ting og oppleve noe sammen. Andre eksempler kan være "leseravner" for barn på biblioteket, og at noen kan være "besteforeldre" for de som ikke har dette i nærheten. Felles interesse for data og internett kan være en annen innfallsvinkel, der barn og unge deler sin kunnskap med de eldre.

5.2 Hovedtiltak oppvekst

- a) **Det utarbeides en delplan for OPPVEKST som rulleres årlig sammen med handlingsplan og årsplan.** *Planen skal komme med konkrete tiltak for å sikre trygghet og utvikling gjennom nære relasjoner, nettverk og fysiske oppvekstmiljø. Planen skal inneholde forslag til tiltak som fremmer helse og livsutfoldelse.*
- b) **Gjerstad kommune skal gjennom dialog og samarbeid med lag og foreninger sørge for at arrangementer og aktiviteter i størst mulig grad blir koordinert og gjennomført i tråd med føringer i kommuneplanen.**
- c) **Sikre at Gjerstad ungdomsstyre fungerer som et forum der de unge aktivt tas med på råd og medvirker til gjennomføring av aktuelle oppveksttiltak.**
- d) **Gi foreldre / foresatte tilbud om deltakelse i ulike veiledningsprogrammer og støtte i egen oppdragerrolle.**

5.3 Hovedmålsettinger utdanning

- Barnehage og skole skal bidra til at alle barn og unge får like muligheter til personlig utvikling og læring, og at likestilling sikres i forhold til kjønn, sosial bakgrunn og funksjonsnivå.
- Barnehage og skole skal sørge for at hvert enkelt barn ut fra sine forutsetninger og evner, tilegner seg kunnskap og ferdigheter som senere gir et best mulig grunnlag for utdanning og arbeid.
- Resultatene fra nasjonale prøver skal gi kommunen styringsinformasjon og brukes som grunnlag til å gjennomføre og justere skolenes opplegg med å utvikle elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk lesning.

5.3.1 Veien til en god utdanning

Grunnlaget for å tilegne seg kunnskap starter allerede i barnehagen. Derfor er kompetanse og kvalitet på dette tilbudet svært viktig for barnas utvikling. Det å starte en tidlig innsats vil gi gode resultater i grunnskolen. Foreldre, barnehage og skole må ved overgang til 1.klasse ha et tett samarbeid slik at det skaper trygghet og forventning hos barna.

Et godt læremiljø er avhengig av god kommunikasjon og samarbeid barnehage / skole og hjem. Det er viktig å gi foresatte støtte og motivasjon gjennom individuell veiledning og deltakelse på forskjellige program og samlinger. Eksempler på dette er foreldreveiledning, "Kjærlighet og grenser", MOT og faste skole- og temasamlinger gjennom året.

Gjerstad har mange barn med minoritetsspråklig bakgrunn. For disse er det viktig å bli integrert og at de utvikler språk, kunnskaper og personlighet i et trygt og inkluderende miljø. Egen plan for oppfølging av minoritetsspråklige barn i barnehage og skole er viktig redskap i dette arbeidet.

Det er viktig at personalet i barnehage og skole setter av tid til utviklingsarbeid gjennom refleksjon over pedagogisk praksis, pedagogisk erfaring, bruk av pedagogisk verktøy, pedagogisk samhandling og pedagogisk profil.

I et digitalt samfunn som vårt må skolen legge til rette slik at elevene tilegner seg grunnleggende digital kompetanse og bruk av IKT. (Informasjons- og kommunikasjonsteknologi).

Kommunen må som skoleeier til enhver tid sikre at skolene har kompetente lærere og at kvaliteten på opplæringen gjenspeiles i de resultatene elevene oppnår. De nasjonale prøvene vil være nyttig styringsverktøy i dette arbeidet. Men det er viktig å understreke at måling av resultat og fremgang hele tiden må være i forhold til den elevsammensetningen man til enhver tid har. Målet er å utnytte potensialet som de enkelte elevene representer.

Kommuner med svake resultater på nasjonale prøver i perioden 2007-2009 har fått invitasjon fra Utdanningsdirektoratet om å delta i et utviklingsprosjekt med oppstart i 2011. Tilbudet består av to trinn, hvor det første som Gjerstad kommune nå har inngått avtale om, er obligatorisk og består av en ekstern vurdering av skoleeier og skole for å identifisere utviklingsbehov.

Formålet med arbeidet er å stimulere og styrke arbeidet med skole- og kommuneutvikling for på sikt å forbedre elevresultatene i kommunen. Dette er et viktig og spennende tiltak for å gjøre skoletilbudet i kommunen best mulig.

Barn og unge utvikler seg ulikt og det er forskjell på evner og anlegg. Skolen må legge til rette for at også de "evnerike" elevene får utfordringer og følges opp individuelt.

Utdanning er avgjørende i vårt i samfunn for å kunne skape seg et grunnlag som gir den enkelte mulighet for å realisere sitt "livsprosjekt". Mangel på utdanning er ofte årsak til forringet livskvalitet og fattigdom.

I Norge fullfører ca 69% av elevene videregående opplæring (vgo). Dette er et lavt tall i forhold til andre vestlige land. Det viser seg at de fleste som dropper ut av videregående opplæring har mindre enn 30 grunnskolepoeng. Det er derfor avgjørende viktig å gi forsterket opplæring til aktuelle elever i lese -, skrive - og regneferdigheter i barneskolen og ungdomsskolen.

Enkelte barn og unge har en vanskelig bakgrunn. For disse er det viktig å bli sett, hørt og verdsatt. Ved å styrke den enkeltes mestringsfølelse og selvbilde kan skolen bidra til at det skjer en positiv utvikling av personlighet og skoleresultater.

Det er viktig at barnehagen og skolen har blikket på den enkelte, men i en helhet. Dette innebærer at man i noen grad må ha skreddersøm for å få med seg alle.

Opplæringsloven § 9a–1 sier at *"alle elever i grunnskoler og videregående skoler har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring."* Bestemmelsen understreker at det avgjørende i loven er hvilken virkning skolemiljøet har på elevene, og ikke bare hvorvidt de enkelte sidene ved miljøet tilfredsstiller målbare verdier.

Det psykososiale miljøet handler om elevenes opplevelse av læringssituasjonen. En lang rekke indre og ytre faktorer (sosiale, kulturelle, religiøse, økonomiske, utdanning, helse) er med i et komplisert samspill – mellom individ, gruppe/familie, miljø og samfunn – og har betydning for det psykososiale miljøet. Kravet til Gjerstad kommune som skoleeier er å sørge for og dokumentere et godt fysisk og psykososialt miljø på skolene.

Noen elever lærer bedre gjennom å kombinere teori med det praktiske. Skolen må derfor gi mulighet for å tilegne seg kompetanse gjennom opplæring der man tar hensyn til dette. Mottoet må være "Fra hode til hånd, men også fra hånd til hode".

Gjerstad kommune må som den største arbeidsgiveren legge til rette for bruk av lærlinger i kommunal virksomhet, og bidra til at bedrifter i Gjerstad ser muligheter og et ansvar for å ta inn lærlinger.

Enkelte vil i voksen alder ha behov for en ny mulighet til å ta en utdanning. Årsaken kan være manglende formell utdanning til å få jobb. Andre har tidligere droppet ut av skolen på grunn av dysleksi eller andre lærevansker, sosiale forhold, annet språk og kultur, sykdom mv. Levekårsundersøkelsen viser at de med lav utdanning har nedsatt mulighet for arbeid og ender ofte opp som passive mottakere av trygd og sosialhjelp. Derfor er det viktig at disse fanges opp av NAV slik at de får mulighet til å kvalifisere seg for jobb og egen inntekt.

5.4 Hovedtiltak utdanning

- a) Ved utviklingsarbeid i barnehage og skole er det viktig å fokusere på at barna skal tilegne seg sosial kompetanse, gode kommunikasjons ferdigheter og allsidige begreper.
- b) Gjerstad kommune vil prioritere å arbeide med skoleutviklingsprosjekt som de statlige myndigheter legger til rette for.
- c) LØFT (Løsningsfokusert tilnærming) skal brukes som metode i det daglige arbeid i barnehage og grunnskole.
- d) Det bør utarbeide en felles IKT plan som sikrer et helhetlig løp fra barnehage og grunnskolen 1. – 10.klasse.
- e) For å sikre en likeverdig opplæring må plan for oppfølging av minoritetsspråklige barn rulleres årlig

6 SENTERUTVIKLING

Gjerstad har over år utviklet Brokelandsheia som et nytt senter i tillegg til Kirkebygda i øvre Gjerstad.

I sistnevnte ligger kommunehus, omsorgssenter, barneskole, barnehage, ballbinge, Klockergården idrettsanlegg med fotballbane, bibliotek, Gjerstad kirke, pinsemenigheten Betel, én dagligvarebutikk, butikk som ivaretar et bredt spekter som byggevarer, dekk, brun- og hvitevarer, sportsutstyr og kjøkkenutstyr mv., bensinstasjon, brannstasjon, kommunens verksted og lager, jernbanestasjon med videre. Av en befolkning på ca. 2.500 bor ca. 1200 i denne delen av kommunen.

Brokelandsheia er "landsbyen" ved E-18. Her er det en større industribedrift, IKT-bedrift i tillegg til offentlige tjenester som legesenter og politi. Brokelandsheia rommer dessuten et variert tilbud av forretninger og næringsvirksomhet; blant annet hotell, bensinstasjon, dagligvare, kafeer, banker, hudpleie, sports- og klesforretning, diverse kontorer og en dyrehage. Her er også etablert nye boligfelt.

I Brokelandsheias nærområde har kommunen etablert en barnehage, ny ungdomsskole, barneskole med grendehusfunksjon og kunstgressbane. Av en befolkning på ca. 2.500 bor ca. 1300 i denne delen av kommunen.

Ved revisjon av kommuneplanen har det vært et mål å få til en prosess der hensikten er å komme frem til hvordan senterutviklingen skal være i årene fremover. Et eget ad hoc utvalg har arbeidet med dette. Kommunen har i den forbindelse arrangert et folkemøte med senterstruktur og senterutvikling som tema.

6.1 Mål og strategi for senterstruktur og utvikling

Hovedmål:

Kommunen skal legge til rette for en bærekraftig utvikling av Brokelandsheia som handels- og næringscenter og Kirkebygda som administrasjons- og kultursenter.

6.1.1 Arbeidet med å utvikle Brokelandsheia området

Gjerstad kommune har gjennomført et 3-årig prosjekt med tanke på å utvikle Brokelandsheia. Prosjektet har blant annet munnet ut i en utviklingsplan for området, et styringsdokument for en videre utvikling som ble politisk vedtatt 19. november 2009. I denne kommuneplanperioden skal arbeidet med gjennomføring av utviklingsplanen innledes.

Handlingsplanen/Tiltaksplanen (kapittel 7) i utviklingsplanen for Brokelandsheia legger opp til en trinnvis utbygging, med infrastruktur som viktigste grep, i første omgang. Dette for å få et mer trafiksikkert og forutsigbart gang- og kjøremønster, en bedre sammenheng mellom søndre og nordre del av sentrumsområdet og for å frigjøre arealer til nye næringsetableringer

Videre er det stort fokus på å fortette og forskjønne Brokelandsheia næringsområde for å skape trivsel og mer intimitet. Målsetningen er økt bosetting i tillegg til å få enda flere til å besøke området, både innbyggerne i kommunen/regionen og gjennomreisende. For å få til dette kreves det et målrettet arbeid, bl.a. gjennom kontinuerlig dialog med alle involverte parter.

Etter en så gjennomgripende planleggingsprosess, som har vært i forkant av denne utviklingsplanen, er det også lagt vekt på at det må arbeides for synlige resultater i overskuelig framtid, helst relativt raskt.

Utviklingsplanen for Brokelandsheia skal sammen med gjeldende reguleringsplan for samme sted, danne grunnlag for en områderegulering som utarbeides parallelt med kommuneplanen.

Grunnen til at det nå utarbeides en slik områdeplan, etter ny plan- og bygningslov, er i hovedsak at det skal kunne foretas nødvendige grep med hensyn til infrastrukturtiltak i sentrumsområdet, plassering av nye næringstomter og utbygging av nytt boligfelt i nær tilknytning til eksisterende boligfelt og sentrumsfunksjoner.

Samtidig vil dette arbeidet formalisere de viktige grepene utviklingsplanen legger opp til. En områdeplan vil tillate regulering av de forskjellige områdene gradert, noen mer overordnet og andre mer i detalj.

Proessen i Gjerstad kommune synes å gå i retning av å utvikle Brokelandsheia som kommunesenter for næring og service, mens Kirkebygda blir kommunens lokalsenter.

6.1.2 Utvikling av Brokelandsheia og Kirkebygda

Konklusjonene fra folkemøtet i mars 2010 og ad hoc gruppens arbeid, er at man samtidig med utviklingen av Brokelandsheia som kommunesenter, også må bevare og sikre en videre utvikling av Kirkebygda.

Brokelandsheia må videreutvikles med tanke på den drivkraft og det potensialet området har med sin beliggenhet. Samtidig må man sørge for en fornuftig funksjonsfordeling mellom de to sentra i kommunen.

I prosessen har kommunehusets beliggenhet vært drøftet. Kan man tenke seg at denne flyttes til Brokelandsheia på sikt? Det kom fram at dette går mer på symboleffekt enn praktisk effekt. Flytting kan bli en realitet hvis det kommer en kommunesammenslåing.

Begge sentra må ha varierte boligtilbud og boligtomter tilgjengelig til enhver tid. Dette må være i fokus hele tiden.

Kirkebygda har to funksjoner som er viktig for at stedet skal kunne fungere, nemlig dagligvare m/post og skole/barnehage.

For å skape en positiv utvikling også i Kirkebygda, kreves:

- Tilgjengelige boliger og boligtomter, av varierende karakter (flerboligløsninger med leiligheter i varierende størrelse, eneboliger og utleieboliger)
- Barneskole og barnehage
- Godt kollektivtilbud (bygdebuss)
- Møteplasser/samlingsplasser (inne; kafé, bibliotek etc., og ute; park, lekeplass etc.)
- Godt veinett, inklusive trygg gang- og sykkelvei fra boligområder til skole
- Opprettholdelse av service – og aktivitetstilbud som nærbutikk /dagligvarer og kulturarena som Mølla, Klokkegården, Holmen Gård, bibliotek, ballbinge, kulturskole, menighetsliv, lag og foreninger med mer.
- Tilrettelagt friluftsliv

Det samme gjelder selvfølgelig for Brokelandsheia som hovedsenter, men her kommer det inn andre ting i tillegg; bank, lege, spisested, kompetansebedrifter (arbeidsplasser i form av andre ting enn bare handel), attraksjoner og samling av komplimenterende virksomheter. Det må i tillegg legges stor vekt på å tilrettelegge for en allsidig og funksjonell utbygging som gir rom for en kombinasjon av boliger, møteplasser og næring. Særpreg og trivsel bør være viktige stikkord i denne sammenheng. Det må settes fokus på å tiltrekke seg nye næringsetableringer, som igjen gir arbeidsplasser. Gjerstad kommune vil være en pådriver for dette. Et "blomstrende" Brokelandsheia vil være positivt for hele kommunen og østregionen i Aust - Agder.

Sentrum er kommunens viktigste fellesarena. Tiltak i sentrum vil i langt større grad enn tiltak i andre deler av kommunen/regionen, gi effekt og signaler til hele området. Hus, arbeidsplasser, butikker, underholdning, skole, barnehage, møteplasser, park(er) og sentrumsfasiliteter er viktige funksjoner innenfor en gangavstand på fem minutter (400 meter fra senterets kjerne) for å skape liv i sentrum.

Skal Gjerstad kommune klare å følge intensjonene og hovedgrepene i planene for Brokelandsheia, vil det være nødvendig med en viss politisk styring. Konklusjonene fra folkemøtet i mars 2010 og ad hoc gruppens arbeid er at man samtidig med utviklingen av Brokelandsheia som hovedsenter, også må bevare og utvikle Kirkebygda..

6.2 Hovedtiltak senterutvikling Gjerstad kommune

a) Brokelandsheia som kommunesenter styrkes gjennom;

- bevisst arealdisponering i forhold til fortetting, gjenbruk og generell utforming av "landsbyen" ved E-18.
- tilrettelegging for samlokalisering av handel, næringsvirksomhet, boliger, kulturaktiviteter og underholding mv.
- gode møteplasser inne og ute som fremmer trivsel og helse

b) Følgende skal være førende for planer og vedtak for utviklingen i Gjerstad kommunes to sentra;

- en formalisering av vedtatt utviklingsplan gjennom en områdeplan for Brokelandsheia.
- kontinuerlig justering og revisjon av handlings- og tiltaksplan i utviklingsplanen for Brokelandsheia.
- opprettholdelse og videreutvikling av Kirkebygda.

c) Næringsetablering bør til en viss grad styres for å sikre et levende sentrum

- med handel, offentlige tjenester, kulturaktiviteter og alt som hører med til et godt "landsbyliv".

d) Komplimenterende næringsbedrifter bør oppsøkes og fristes til å etablere seg på Brokelandsheia.

7 AREALDELEN

7.1 Bakgrunn

Arealdelen består av et plankart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. Planen har en tidshorisont på 12 år, men revideres hvert 4. år.

Kommuneplanens arealdel skiller seg fra tidligere plan ved at denne er tilpasset endringene i Plan- og bygningsloven som trådte i kraft juli 2009. Det er blant annet endret fargebruk og hensynssoner er lagt inn.

Arealdelens hovedoppgave er å fastsette utbyggingsmønsteret. Gjennom planen viser en hvor en ser for seg en utbygging av et visst omfang, områder for råstoffutvinning, båndlagte områder, hensynssoner landbruk med mer.

Ved planlegging og gjennomføring av tiltak skal det søkes god tilgjengelighet for alle befolkningsgrupper, herunder bevegelseshemmede. Det skal videre tas beredskapshensyn i arealplanleggingen generelt, og i detaljplanleggingen spesielt.

Videre er det for nye områder som er tatt med i planen foretatt enkle konsekvensvurderinger, ros-analyser og vurdert opp mot naturmangfold ved bruk av naturtypekartlegginger og ut fra kjent kunnskap om områdene. Dette er gjort for å grovsortere de områdene som kan tas med i kommuneplanens arealdel, men før utbygging må det gjennomføres egne konsekvensutredninger og ros-analyser i forbindelse med oppstart av reguleringsplanarbeidet for det enkelte området.

7.2 Planbeskrivelse

Kommuneplankartet er i målestokk 1:50 000 og omfatter hele kommunen. I tillegg vises to utsnitt over Kirkebygda og Brokelandsheia i målestokk 1:10000.

Det er lagt inn en avgrensning av Kirkebygda som lokalsenter og Brokelandsheia som kommunesenter for handel, som er identisk med plangrensa for områdeplanen.

Det er laget utfyllende planbestemmelser og retningslinjer. Som tidligere er det en 100-meter byggegrense til Gjerstad - vassdraget fra Risør grense til øvre del av Gjerstadvannet, samt Svart og Lille Svart. For øvrig i kommunen er byggegrensen 50 meter til vassdrag.

Samtlige reguleringsplaner og hyttedisposisjonsplaner gjelder foran kommuneplanen. Jernbanekorridoren fra forrige kommuneplan fra vassdraget til fylkesgrensa er snevret inn til en trase med bredde på 100m. Ny trase ligger i hovedsak langs østsiden av E18.

7.3 Sentrumsområdene

I plankartet er det lagt inn nye traseer for gang- og sykkelvei både ved Brokelandsheia - Renstøl og Almestaua - Røed. Dette vil være viktige tiltak for å ivareta trafikksikkerheten for myke trafikkanter.

7.3.1 Brokelandsheia – kommunesenter for handel

På Brokelandsheia ønsker en i stor grad å følge opp den utviklingen som har vært de siste 20 årene. Det vil gjennom en områderegulering for Brokelandsheia legges opp til en infrastruktur som legger til rette for nye næringsstomter og et utvidet boligområde vest for næringsområdet. Innenfor det som er definert som sentrum, vil kommunen fortsatt legge til rette for leiligheter på deler av området, med unntak av 1. etasje i næringsbygg og øst for gata gjennom sentrumsområdet. Det vil gjennom områdereguleringa bli lagt opp til en fortetting inne i sentrumsområdet.

Det ble i forrige kommuneplanperiode utarbeidet en Utviklingsplan for Brokelandsheia som vil ligge som grunnlag for videre planlegging og utbygging på Brokelandsheia. Utviklingsplanen vil også, sammen med eksisterende reguleringsplan for Brokelandsheia, ligge som grunnlag for en områderegulering for Brokelandsheia som vil bli utarbeidet våren/høsten 2011.

Kommunen ønsker å videreføre forrige kommuneplans tilrettelegging for utbygging på østsiden av E18. På østsiden av E18 tenker en primært en bensinstasjon i tilknytning til avkjøringen, og storhandel/industri som ikke passer inn på vestsiden av E18. En vil i samråd med Statens Vegvesen utarbeide buffersoner mellom E18 og utbyggingsområdet Brokelandsheia Øst, med tanke på byggegrenser som ivaretar fremtidig utbygging av en firefelts motorvei.

Området på østsiden legges primært inn i kommuneplanen for å ha dette som en reserve, hvis en skulle få en bedrift som ikke passer inn på vestsiden. Vi vil derfor fortsatt primært legge til rette for næringsutvikling på vestsiden av E18.

Det er i forslag til regional delplan for senterstruktur og handel, som har vært ute på høring høsten 2010, foreslått en byggegrense langs E18 (1000m på hver side) gjennom hele Aust-Agder, med noen få unntak, hvor det ikke er tillatt med nye handelsetableringer. Brokelandsheia defineres som Gjerstads kommunesenter for handel, og i forslag til regional delplan har Brokelandsheia fått en arealavgrensning/sentrumssone for handelsutbygging som er begrenset til vestsiden av E18. Sentrumssonenes grense er utvidet noe ved at en også har tatt med deler av østsiden av E18. Utbygging av handelsvirksomhet skal kun gjøres innenfor denne sentrumssonen.

7.3.1 Kirkebygda

I Kirkebygda har offentlige utbygginger de siste fire årene primært vært knyttet til utvidelse/ombygging av sykehjem, omsorgsboliger og flyktningboliger. Vi ser imidlertid at det har vært noe økende interesse for private byggeprosjekter.

Dagligvareforretningen i sentrumsbygget har bygd på for å kunne utvide sitt sortiment. Egdehall har blitt bygget om til asylmottak, men ble lagt ned 1.april 2011. I kommuneplanen er dette lagt inn som offentlig/privat tjenesteyting. En av de store utfordringene knyttet til privat utbygging har vært å legge til rette for gode boligtomter. Det jobbes nå aktivt for å legge til rette for to sentrumsnære boligområder, ett offentlig og ett privat

For Kirkebygda er det ikke lagt opp til vesentlige endringer utover hva som ligger inne i eksisterende kommuneplan. Det er imidlertid lagt inn en ny avgrensning som viser området Kirkebygda som lokalsenter. Dersom det skal bygges ut handelsvirksomhet i Kirkebygda, skal dette gjøres innenfor dette området.

7.4 Boligområder

I kommuneplanen er det lagt inn 6 boligområder i LNFR-området, spredt utover det meste av bygda. Her er det tillatt å fradele inntil 5 boenheter uten krav til reguleringsplan. Det må legges fram en tomtedelingsplan med infrastruktur og beskrivelse.

Utover de reguleringsplanene vi har for boligbygging legges det nå opp til bygging i felt følgende steder:

7.4.1 Lindvollheia

I området må en forvente en overvekt av eneboliger, men også noen flerboligløsninger. For dette feltet er reguleringsplan utarbeidet og vedtatt.

7.4.2 Brokelandsheia

Inne på selve Brokelandsheia legges det opp til bygging av flerboliger i området mellom det eksisterende næringsområdet og den planlagte jernbanelinja, vest for Eurospar. Det vil bli utarbeidet en detaljert reguleringsplan for dette boligfeltet som en del av områdeplanen for Brokelandsheia.

7.4.3 Kirkebygda

I kirkebygda vil en primært planlegge for to utbyggingsområder der reguleringsplan er under utarbeiding:

- **Mostad** - privat felt med flerboligløsninger og enkeltstående boliger. Inntil 25 boenheter. Arbeidet er meldt oppstart på.
- **Lindeberga**, Kveim - kommunalt felt. Arbeidet er meldt oppstart på.
- Reguleringsplan er under utarbeiding for begge disse boligfeltene.
- **Tollnes**, privat område. Planarbeidet er ikke starta opp.

7.4.4 Andre boligområder som ikke er tatt med i kommuneplankartet

Kommunen har fått innspill på flere andre områder. Områdene er ikke tatt inn i kommuneplankartet av ulike årsaker. Disse er omtalt i saksutredningen i sak PL 11/3.

7.5 Områder for næring og industri

I Kirkebygda er det lagt inn et lite område for næring i Egddalen. For øvrig styres utviklingen av næring og industri til Brokelandsheia. Det er lagt opp til at servicebedrifter skal utvikle seg vestover og sørover i forhold til dagens næringsområde, i størst grad gjennom en fortetting i eksisterende sentrumsområde, mens industri og storhandelsbedrifter skal kunne etableres seg nord for dagens område. Dersom det blir behov vil en også legge til rette for næring på østsiden av E18.

7.6 Jernbanetrasé

I eksisterende kommuneplan var det i området Brokelandsheia – Holte og fram til kommunegrensa mot Kragerø lagt inn et forholdsvis stort område som en mulig jernbanetrasé. Dette område er nå betydelig snevra inn og er i tråd med pågående "jernbaneprosjekt" som Jernbaneverket (JBV), kommunen og fylkeskommunen (AAFK) samarbeider om. Dette arbeidet skal stå ferdig i 2011.

Det blir satt av en 100 m bred trasé. Området er lagt inn som hensynssone infrastruktur. Kommunen vil være restriktiv til utbyggingen her, og all utbygging innenfor denne sonen vil bli sendt JBV, fylkesmannen og fylkeskommunen for uttale. På eksisterende bebygde eiendommer og innenfor definert sentrum på Brokelandsheia vil kommunen likevel være mindre restriktive til bygging av mindre konstruksjoner som for eksempel garasjebygg, lagerbygg etc., etter søknad om dispensasjon.

Ny jernbanetrasé vil i hovedsak gå parallelt med E18, og store deler av traseen vil bli lagt i tunell. Dette er vurdert gjennom det pågående prosjektet kommunen har sammen med JBV og AAFK, i samarbeid med representanter for Holtegrenda. Det ligger et par alternative traseer i prosjektforslaget som også har vært vurdert. Samlede konsekvenser for disse alternative traseene, er vurdert til å være noe større enn for valgt trasé. Disse vil likevel ligge som alternativer for JBV, da fullstendige konsekvensutredninger (KU) først vil bli foretatt når prosjektet kommer inn i nasjonal transportplan (NTP).

7.7 Fritidsbebyggelse

Det er i inneværende kommuneplanperiode godkjent to nye reguleringsplaner for fritidsbebyggelse. Skorvknatten (Statskog) og Kværnåsen Hyttefelt ved Hundsvann.

Det er ikke igangsatt utbygging i noen av disse feltene. Kommunen har fått innspill om ett hytteområde. Området er ikke tatt inn i kommuneplankartet av ulike årsaker. Dette er omtalt i saksutredningen.

7.8 Hensynssoner

I PBL § 11-8 (hensynssoner) heter det;

Kommuneplanens arealdel skal i nødvendig utstrekning vise hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av areal. Hensyn og forhold som inngår i andre ledd bokstav a til f, skal markeres i arealdelen som hensynssoner med tilhørende retningslinjer og bestemmelser. Det kan angis flere soner for samme areal.

Til hensynssone skal det i nødvendig utstrekning angis hvilke bestemmelser og retningslinjer som gjelder eller skal gjelde i medhold av loven eller andre lover for å ivareta det hensynet sonen viser.

Det kan fastsettes følgende hensynssoner:

a) Sikrings-, støy- og faresoner med angivelse av fareårsak eller miljørisiko.

- Det kan gis bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for tiltak og/eller virksomheter, jf. § 1-6, innenfor sonen.

b) Sone med særlige krav til infrastruktur med angivelse av type infrastruktur.

- Det kan gis bestemmelser om krav til infrastruktur i et utbyggingsområde, både som forbud eller påbud med hjemmel i § 11-9 nr. 3 og nr. 4.

c) Sone med særlige hensyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, med angivelse av interesse.

- For randsonen til nasjonalparker og landskapsvernområder kan det, samtidig med fastsetting av verneforskrift for nytt verneområde eller revisjon av verneforskrift eller forvaltningsplan for etablerte verneområder, fastsettes bestemmelser for å hindre vesentlig forringelse av verneverdiene i verneområdet.
- Det kan gis retningslinjer om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta interessen i sonen.
- Det kan gis retningslinjer om hvilke hensyn som skal vektlegges ved praktisering av annen lovgivning så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov.

d) Sone for båndlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningsloven eller andre lover, eller som er båndlagt etter slikt rettsgrunnlag, med angivelse av formålet.

- Båndlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningsloven eller andre lover er tidsbegrenset til fire år, men kan etter søknad til departementet forlenges med fire år.

e) Sone med krav om felles planlegging for flere eiendommer, herunder med særlige samarbeids- eller eierformer samt omforming og fornyelse.

- Bestemmelser til denne sonen kan fastsette at flere eiendommer i et område skal undergis felles planlegging og at det skal brukes særskilte gjennomføringsvirkemidler. Det kan også gis bestemmelser med hjemmel i § 11-9 nr. 3.

f) Sone hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde.

- Hensikten med hensynssone er altså å vise viktige hensyn som skal ivaretas innenfor sonen uavhengig av hvilke arealbruk en planlegger for.
- I forbindelse med rullering av kommuneplanen er følgende hensynssoner tatt inn i plankartet:
 - Naturreservater
 - Sikringssone drikkevann
 - Støysoner
 - Jernbane/infrastruktur
 - Høgspenn
 - Flomfare
 - Landbruk

7.8.1 Naturreservater

Kommunen har seks naturreservater som er avmerket i kartet. Disse forvaltes etter eget lovverk.

7.8.2 Sikringssone drikkevann

Evjevann er kommunes drikkevannskilde, med klausuleringsbestemmelser av 1985. Reservevannkilde er Urvann. Nedbørsfelt og sikringssone er avmerket på plankartet.

7.8.3 Støysoner

Støysonene er knyttet til E18 og avmerket på plankartet der slike registreringer er foretatt.

7.8.4 Jernbane / infrastruktur

Trasé for ny jernbane er betydelig snevret inn i forhold til forrige kommuneplan. Før utbygging skjer i dette området skal søknaden forelegges jernbaneverket, fylkesmannen og fylkeskommunen.

7.8.5 Faresone

Høgspenn – Det er egen byggegrense etter eget lovverk. Faresone (elektromagnetisk stråling) for de to største kraftlinjene er lagt inn i plankartet. 0,4 microteslar er anbefalt maksnivå.

Rasfare – Det er utarbeidet aktsomhetskart for snøskred (NGU). Det viser en teoretisk mulighet for snøskred i Gjerstad. Vi har ikke greid å finne opplysninger om at det er gått snøskred eller jordskred i vår kommune. Bortsett fra enkelte steinsprang og utglidinger ved vei, er vi ikke kjent med hendelser innen dette feltet. Da jernbanestasjonen i Gjerstad ble bygd i 1930-åra var det også en utgliding av leirmasser i Gjerstadvannet. Men det er ikke snakk om kvikkleire. Ut fra erfaring og de topologiske forhold mener vi at det ikke er rasfare knyttet til de aktuelle utbyggingsområdene.

Flom – I øvre del av bygda er det fjell med lite løsmasser og vegetasjon. Flomtoppene kan derfor bli høye. Flomsone er lagt inn i nedre del av hovedvassdraget, nedstrøms Sandåkerhølen. Registreringene er basert på lokalkunnskap. En har vært i kontakt med flere eldre lokalkjente personer for å finne ut hvor høyt flomnivået har vært. Det er mange gamle fløtningsdammer der murene står, men treverket er fjernet eller råtnet bort. Dette vil virke flomdempende. Under tømmerfløtinga tidligere kunne tømmervasene stenge elveløpet samtidig med at dammene ble åpna og vannet slept på. Dette førte noen ganger til ekstreme situasjoner.

I dag er alle de gamle dammene åpne og virker i realiteten flomdempende. Det er heller ingen fare for at de skal ryke. Tømmerfløtingen er lagt ned så muligheten for oppdemming med tømmer er ikke tilstede. Det er utført noe arbeid i elvene for å redusere oppdemming. I 1930 åra ble Sundsfoss senket første gang (i forbindelse med bygging av jernbanen). Det er også blitt utført noe arbeid der senere. I en del mindre elver er elveløpet rettet ut.

Ved hjelp av nøyaktig høydekart har vi lagt inn flomsoner der det ikke kan bygges. I tillegg til dette legger vi en aktuell sikkerhetsmargin på 1 m.

7.8.6 Landbruk

Kommuneplangruppa har som følge av innspill fra Bondelaget satt ned en ad hoc gruppe som har valgt ut områder i kommunen som kan være aktuelle å kartfeste som hensynssone landbruk, jf Plan- og bygningsloven § 11-8. Ad hoc gruppen har bestått av to politikere, to næringsutøvere, én fra Fylkesmannens landbruksavdeling og jordbrukssjefen som sekretær. Til hjelp i arbeidet har gruppa benyttet landbruks- og matdepartements veileder "Kjerneområde landbruk" fra mai 2005.

For hensynssone landbruk skal det utarbeides retningslinjer. De er ikke juridisk bindende slik som bestemmelser, men er styringssignaler med tanke på saksbehandling av enkeltsaker

Ad hoc gruppa har prioritert områder ut fra følgende kriterier:

1. Store sammenhengene produksjonsareal.

Dette er områder som det, på lang sikt, er viktig å ta vare på. Det er ikke interessant å se på eiendomsgrenser, og det er ikke tatt hensyn til hvem som i dag driver med hva og hvor. Sonegrensen vil normalt gå 50 m fra kanten av dyrka mark

2. Områdene skal ligge under marin grense.

Marin grense er det høyeste nivået som havet har hatt på et sted etter at det ble fritt for is og man forkorter det gjerne med MG. Den marine grensen bestemmes ved høyden av strandhakk, strandlinjer og breelvdelta, ofte med rester etter marine dyr.

Grunnen til at havet sto høyere ved slutten av istiden er at hele den norske landplaten ble presset ned på grunn av vekten til ismassene. Da isen smeltet, flommet havet inn over det nedtrykte landet. Da landet sakte steg opp igjen, trakk havet seg tilbake, og landet ble tørt.

Den beste jorden for landbruk i Norge ligger under den marine grensen, gjerne på sand og leire som ble dannet da området var oversvømt. Noen av disse områdene er i dag utsatt for jevnlig store og små jordras.

Marin grense er ikke kartfestet men ligger på 108 - 110 m ved Valle og så går det nedover. Ved Trydal går den ved Moreina. Ligger på ca 104 m omkring Gjerstadvannet, men på avtagende høydekoter utover Haugbakken ligg på ca 100 m og Akland på 90 m.

3. Pressområder mv.

Gjelder områdene som er eller har vært utsatt for utbyggingsinteresse /pressområde basert på erfaring de siste 20 årene

Følgende områder er prioriterte til hensynssoner landbruk (se plankart):

H7 Trydal og Holmen
H8 Mostad og Lunde
H9 Eskeland, Ausland og Apland
H12 Prestegården
H14 Sunde
H17 Holte og Rød
H20 Brokeland
H21 Haugen ytre

Retningslinjer for begrensning av virksomhet og vilkår for tiltak, jf PBL § 11-8 c.

Innenfor områdene for hensynssoner landbruk gjelder følgende retningslinjer

- a. Jordvernet skal ha et forsterket fokus i disse områdene (større restriksjonsnivå)**
- b. Landbruksbygg eller bygg knyttet til tilleggsnæring skal ikke plasseres på jordbruksareal, med mindre alternativ tomteplassering ikke lar seg realisere.**

Tur til plassen KLEIVANE

7.9 Konsekvensvurdering med planomtale

Metode: Som utgangspunkt for konsekvensutredningen er de ulike byggeområdene oppsummert i tabell og vurdert ut fra ulike parametere. Vi har valgt å lage én tabell for eksisterende områder og én tabell for nye områder. I vurderingen gjør en bruk av begrepene positivt, negativt og nøytralt. Dette viser mulig konsekvens av tiltaket for den aktuelle parameter.

Arbeidet er basert på erfaring, lokalkunnskap og kommunens egen ROS-analyse. Det har også vært en dialog med NVE. I tillegg har kommunen benyttet flere forskjellige databaser for å søke informasjon; Artsdatabanken og naturdatabasen fra Direktoratet for naturforvaltning, SEFRAK, Askeladden, Skreddatabasen, "ledningsdatabasen" (0911EL), Gårdskart, Landbruksregisteret og Miljøregistrering i skog (MIS).

Konsekvenser vurdert ut ifra 17 parametere

Tabell 1 for områder som ligger i forrige kommuneplan (eksisterende områder)

Område	Jord-vern	Land-skap	Friluftsliv	Barn og unge	Univer-sell Utform.	Kultur-land-skap	Kultur-minne	Hen-syns-soner	Klima/Energi	Bio-logisk mangf.	Høy-produk-tive skog-arealer	Samf.-sikker-het	Flom-fare	Ras-fare	Radon-fore-komster	Kvikk-leire-fore-komster	Samf.-nytte
1.Brokelands-heia (komm.senter)	0	0	+	+	+	0	0	a, b	0	0	-/0	0	0	0	-/0	0	+
2.Kyrkjebygda (lokalsenter)	+	+	0	0	+	+	0	c	0	+	0	+	-/0	-/0	0	0	+
3. Småtjenn-heiene, Fiane	0	0	0/+	+	0/+	0	0	f	0/+	0	-/0	0	0	0	0	0	+
4.Holte	-	-/0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.Sunde	-	-	0/+	0	0	-	0	c	-	-/0	-	0	0	0	0	0	0
6.Tollheia, Lunden	0	0/+	0/+	-	0	0	-/0	0	-/0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.Lindkleiv-vollen, Røed	0	0	0/+	0	0	0	0	0	0	0	-/0	0	0	0	0	0	0/+
8.Tollnes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-/0	0	0	0	0	0	0/+
9.Mo	0	-	0/+	-	0	-	0	0	-	-/0	-	0	0	0	0	0	-/0
10.Hegds-bråte	0	0	0/+	0	0	0	0	0	-	0	-/0	0	0	0	0	0	0
11. Øvingsomr. for snøskuter i Digerdal	0	0	-	+/-	0	0	0	0	-	-/0	0	0	0	0	0	0	0/+

Tabell 2 for nye utbyggingsområder

Område	Jord-vern	Land-skap	Friluftsliv	Barn og unge	Univer-sell Utform.	Kultur-land-skap	Kultur-minne	Hen-syns-soner	Klima/Energi	Bio-logisk mangf.	Høy-produk-tive skog-arealer	Samf.-sikker-het	Flom-fare	Ras-fare	Radon-fore-komster	Kvikk-leire-fore-komster	Samf.-nytte
1.Lindeberga, Kveim	-/0	-/+	0	+	0	-/+	0	0	+	0	-/0	0	0	0	-/0	0	+
2.Mostad	-	0	0	-/+	0	-	0	0	-/+	-/0	0	0	0	0	0	0	+
3.Bråten	-	0	0	-/0	0	0	0	0	0	-/0	-	0	0	0	0	0	0/+
4.Moen (gml. Skyteb.)	0	0	0	-	0	0	0	0	-	0	-/0	0	0	0	0	0	0
5.Urvass-moen	0	-	-	-	0	-	0	0	-/0	-	-/0	-	-	0	0	0	0
6.Meåna, (Valle)	0	-	0	0	0	0	0	0	+/-	-/0	0	0	-/0	0	0	0	+
7.Solem	0	-	0	0	0	-/0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Områder merka rødt og uthevet er ikke lagt inn i kommuneplanens arealdel og er nærmere omtalt i saksframlegget.

Tabell 1 og 2. Mulige konsekvenser av utbyggingsområder for utvalgte parametere.

Tegnforklaring:	+	positivt
	-	negativt
	0	nøytralt
	+/-	både negativt og positivt
	-/0	negativt eller nøytralt
	0/+	nøytralt eller positivt

7.9.1 ROS - analyse

Alle nye utbyggingsområder skal kartlegges med hensyn på radonforekomster i forbindelse med reguleringsplanarbeid. Alle ny bygninger skal bygges radontette. I matrisetabellen ovenfor har vi forholdt oss til tidligere målinger.

Det er tegnet inn områder på plankartet der forskjellige farer er lagt inn som tema; bl.a. er flomfare og høyspentlinjer med. Det er ikke registrert rasfare i noe større omfang, ei heller kvikkleireforekomster, i Gjerstad kommune. Det vises for øvrig til kommunenes egen ros - analyse som del av kommunens beredskapsplan.

7.9.2 Omtale og vurdering av de enkelte parametre i tabellene

Gjelder tabell 1 og 2 på sidene 38 og 39

1. Jordvern: Det er ikke lagt opp til framtidige utbyggingsområder på dyrka mark. For jordbruksproduksjon er det snakk om marginale områder, og da utenfor hensynssone landbruk. Noen av områdene ligger i nærhet av beiteområder som kan bli påvirket av utbygging. Det vil her bli lagt inn nødvendige buffersoner.

2. Landskap: De foreslåtte endringene i framtidige utbyggingsområder vil påvirke landskapet. Hovedstrategien i boligbyggingen er videreutvikling av to eksisterende sentra, et kommunesenter og et lokalsenter.

3. Friluftsliv: Det vil bli foretatt en vurdering av om de foreslåtte endringene vil få konsekvenser for friluftslivet. Avsatte arealer og tiltak på dette området videreføres og videreutvikles.

4. Barn og unge: Barn og unges interesser tilgodeses gjennom flere tiltak. Det jobbes bl.a. med planer for fortau/gangfelt flere steder for å tilrettelegge for sikker skolevei. I bestemmelsene til den enkelte reguleringsplan vil det bli satt funksjonskrav om samtidig ferdigstilling av bygning og utearealer, herunder lekeplasser.

5. Universell utforming (uu): Hensynet til uu tilgodeses gjennom funksjonskrav i bestemmelsene. Det vil variere i hvor stor grad uu skal gjennomføres på alle plan ut ifra utbyggingsområdet: I områder for offentlig ferdsel/offentlige bygg vil en etterstrebe uu. Ved utbygging av boligområder, vil en følge teknisk forskrift og lovverket ellers, slik at fellesarealer er universelt utformet, mens bare deler av boligmassen vil være uu-tilpasset. Når det gjelder friluftsområder vil vi etterstrebe noen gode områder som er tilgjengelig for alle.

6. Kulturlandskap: Framtidige utbyggingsområder er ikke lokalisert til områder med større sammenhengende jordbruksområder. Det vil tas med i vurderingen om en forringer kvaliteten i eksisterende kulturlandskap.

7. Kulturminne:

Det er få registrerte kulturminner i Gjerstad. De som er funnet vil bli omtalt under hvert enkelt område nedenfor. Undersøkelser for arkeologiske funn/kartlegging av fornminner

vil foretas på reguleringsplannivå. Sefrak (bygninger før år 1900) og Askeladden er kilder til informasjon om kulturminner.

8. Hensynssoner:

Sonene viser hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av arealet, jfr. PBL § 11-8. Hensynssonene vises i plankartet.

9. Klima/energi: I den grad økt boligbygging i kommunen fører med seg økt arbeidspending til tettere befolkede områder i kommunens nærområde, vil dette kunne føre med seg økte utslipp av klimagasser fra bilbruk. Imidlertid vil utbyggingsstrategien med videreutvikling i første rekke nær kommunens to sentra, bidra til økt mulighet for utvikling av mer energieffektiv persontransport. Plassering av bygg, solforhold og materialer vil bli tatt hensyn til i så stor grad som mulig – lokalklimatisk gunstig plassering vil bli hensyntatt.

Utviklingen de siste årene viser en klimaendring i form av våtere og villere vær. Dette er forsøkt tatt hensyn til i planarbeidet.

10. Biologisk mangfold:

Kommunen har seks naturreservater som vises i plankartet. Det er stort sett beiteområder for hjortevilt over hele bygda. Dette vil bli kommentert i noen grad under de enkelte områdene.

11. Høyproduktive skogarealer:

Noen av områdene har deler av området med høyproduktive skogsarealer. Imidlertid er store deler av Gjerstad dekt av høyproduktive skogsarealer. Det vurderes i hvert enkelt tilfelle hvorvidt det enkelte areal bygges ned.

12. Samfunnssikkerhet: Det vurderes om det knytter seg særlige risiko med hensyn på brannvern eller teknisk infrastruktur til kommunens utbyggingsområder. Forurensset grunn er vist på plankartet, men områdene er marginale. Kommunen skal vurdere risiko og sårbarhet ved godkjenning av alle byggeområder i forbindelse med behandling av reguleringsplaner/detaljplaner. Det vises også til eget punkt om ROS-analyser ovenfor.

13. Flomfare: Det vurderes om de nye områdene for framtidig utbygging ligger innenfor hensynssone flom. Pr. i dag ligger ingen av utbyggingsområdene innenfor flomutsatte områder.

14. Rasfare: Det er få områder i Gjerstad som er utsatt for rasfare. Steinsprang kan forekomme i veiskjæringer. Snøskred er ikke registrert. Ut fra erfaring og de topologiske forhold mener vi at det ikke er rasfare knyttet til de aktuelle utbyggingsområdene.

15. Radonforekomster: Det er ikke tidligere registrert store forekomster av radon i noen boligområder i Gjerstad. Måling av radon vil bli foretatt i reguleringsplansammenheng.

16. Kvikkleireforekomster: I forbindelse med utbyggingen av E-18 er det registrert områder med kvikkleire. Det er under marin grense at muligheten for kvikkleire kan finnes, blant annet i områder med leireforekomst. Disse er ikke kartlagt eksakt.

17. Samfunnsnytte: Det legges vekt på sentrumsnære boligområder/-tomter, gangavstand til sentrumsfunksjoner, gang- og sykkelstier, godt og velfungerende kollektivnett og energibesparende og klimavennlige tiltak.

7.9.3 Vurdering av områder som lå i forrige kommuneplan

(Se tabell 1 side på 38)

1.Broklandsheia (kommunesenter):

Området har eksisterende reguleringsplan, men ny områderegulering er under utarbeiding. Konsekvensutredning inngår i dette arbeidet. Områdeplanen omfatter en revidering av eksisterende reguleringsplan, tilpasning til utviklingsplanen for Broklandsheia og nytt område for boligbygging, med detaljregulering, sørvest på området. Nødvendige gang- og sykkelstier til og fra viktig funksjoner, som eksempelvis skole og barnehage, er lagt inn. Videre er det lagt inn støysone med hensyn på eksisterende europavei og sentersone i forhold til regional fylkesdelplan for senterstruktur og handel. Denne er utvidet til også å omfatte deler av østsiden av E18. Kommunen ønsker primært å legge til rette for handel på vestsiden, men vil ikke hindre en utvikling på østsiden som følge av at en ikke har plass til større handelsvirksomhet på vestsiden. Dette vil ikke virke inn på den totale handelsbalansen i området.

2.Kirkebygda (lokalsenter)

Det er ikke gjort store endringer i planen her. En sentersone for lokalsenter iht. forslag til fylkesdelplan for senterstruktur og handel er lagt inn, samt hensynssone landbruk. Felt for spredt boligbygging i LNFR på Ulltveit er tatt ut og areal for søppelcontainere i Egddalen er lagt inn, i tillegg til fritidsformål på Egddalstea.

I Kirkebygda er det registrert fire vedtaksfreda kulturminner; Gjerstad kirke og tre bygninger på Prestegården. Disse vil ikke bli berørt av noen av planene for utbygging i Kirkebygda. Når det gjelder biologisk mangfold, så vil hensynssone landbruk samt prioriterte kulturlandskap ivareta beitemarksplanter på Prestegården.

3. Småtjennheiene – område for boligutbygging

Eksisterende boligområde med godkjent reguleringsplan. Konsekvenser for utbygging gir ingen endringer i forhold til naturmangfold m.m. Dette er et godt egnet boligområde både med hensyn på nærhet til skole og Broklandsheia sentrum. Området tilknyttes offentlig vann- og avløpssystem. Det kreves ny avkjøring fra eksisterende kommunal vei. Dette er avklart med Vegvesenet.

4.Holte – område for boligutbygging

Det er registrert beiteområde for hjortevilt i et større område rundt Holte, men en boligutbygging her vil ikke forårsake særlig uro i beiteområdet. Det er også registrert en del karplanter m.m., som vil bli tatt hensyn til i utbyggingsprosessen. Fem tomter er fradelt. Nye boligtomter vil utløse krav om reguleringsplan. Håndtering av vann- og avløpssystem må avklares. Eksisterende avkjøring opprettholdes.

5.Sunde – område for boligutbygging

Dette området, som ligger inne som utbyggingsområde for boligetablering i forrige kommuneplan, **tas nå ut av kommuneplanen**. I tabellen ovenfor kommer det fram at en utbygging av dette området får en negativ konsekvens for flere viktige parametere. (Se

tabell). I artsdatabanken er det reg. 207 objekter i nordenden av området. I tillegg ligger dette området innenfor 100-meter-sonen til Gjerstadvassdraget, hensynssone landbruk og adkomsten går gjennom eksisterende gårdsbebyggelse.

6.Tollheia, Lunden – område for boligutbygging

Det er registrert et kulturminne innenfor dette utbyggingsområdet; rund grop med lav jordvoll, sørvest på Tollheia. Dette må avklares og tas hensyn til i reguleringsplanarbeidet, slik at området behandles og bevares på en god måte i utbyggingen. Håndtering av vann- og avløpssystem må avklares. Eksisterende avkjøring opprettholdes.

7.Lindkleivvollen, Røed – område for boligutbygging

Lindkleivvollen ligger inne i eks. kommuneplan med mulighet for bygging av inntil 5 bolighenheter uten reguleringsplan det er ønskelig at dette videreføres. Håndtering av vann- og avløpssystem må avklares. Eksisterende avkjøring opprettholdes.

8.Tollnes – område for boligutbygging

Tollnes ligger inne i eks. kommuneplan med mulighet for bygging av inntil 5 bolighenheter uten reguleringsplan, og det er ønskelig at dette videreføres. Skreddatabasen viser at det kan være fare for steinsprang og løsmasseskred i området rundt Tollnes, men dette vil ikke få konsekvenser for selve utbyggingsområdet. Håndtering av vann- og avløpssystem må avklares. Eksisterende avkjøring opprettholdes.

9.Mo – område for boligutbygging

I artsdatabanken er det registrert grov nattfiol i 2007 i kanten av dyrka mark. Dette kan lett unngås ved utbygging. Dam som er av biologisk interesse berøres ikke av en utbygging av dette feltet. Håndtering av vann- og avløpssystem må avklares. Det kreves ny avkjøring.

10.Hegdsbråte

I artsdatabanken er det funn av karplanter; slirestarr, furuvintergrønn og klokkevintergrønn (reg. 1951). Område ligger inne i eksisterende kommuneplan, men ved utbygging må det foretas en nøyere registrering og dokumentasjon før området kan bebygges. Det kan bygges inntil 5 boenheter her uten reguleringsplan. Håndtering av vann- og avløpssystem må avklares. Ny avkjøring er påkrevd.

11. Øvingsområde for snøskuter i Digerdal

Dette er en eksisterende plan som har hatt en gyldighet på to år. Vi har ikke fått negative tilbakemeldinger på snøskuterfeltet, snarere positive. Arealbruken for denne virksomheten blir derfor videreført i denne kommuneplanperioden i samsvar med tidligere utarbeidet reguleringsplan. Dette medfører at det ikke er nødvendig med egen behandling av planen for at denne skal videreføres.

7.9.4 Vurdering av nye utbyggingsområder

(se tabell 2 på side 39)

1.Lindeberga, Kveim – område for boligutbygging

Reguleringsplan er under utarbeidelse. Det er lagt opp til at det tillates en utbygging av fem hus, før en utbedring av Tonjesbråt må på plass. Det jobbes gjennom reguleringsplanarbeidet med å få til en sikker skolevei til området. Håndtering av offentlig vann og avløp vil bli avklart gjennom pågående reguleringsplanarbeid. Eksisterende avkjøring opprettholdes med nødvendige utbedringer av denne.

2. Mostad – område for boligutbygging

Reguleringsplan er under utarbeidelse og konsekvensutredning utarbeidet. I artsdatabanken er det registrert langstarr (1951). I naturdatabasen er deler av området innenfor beiteområdet til hjortevilt. Feltet tilknyttes offentlig vann. Avløp håndteres via minirensesanlegg til Mostadbekken.

3. Bråten – område for boligutbygging

I artsdatabanken og naturdatabasen er det registrert slåttemark (gammel kulturmark) på naboeiendommer og ved antatt veiframføring. Området **tas ikke inn i kommuneplanen** før evt. ved neste rullering når veiframføring, tomteplassering og jordbruksinteresser er avklart.

4. Moen (Gammel skytebane) – område for boligutbygging

Da området har vært brukt til skytebane må det undersøkes om grunnen er forurensset og området må klareres før det blir aktuelt å ta området inn kommuneplanens arealdel. Ellers er dette området en buffersone i jordbruk. Det er flere andre boligområder som er under planlegging i nærområdet som en anser som mer attraktive, og **området tas derfor ikke med i denne omgang.**

5. Urvassmoen - område til fritidsbebyggelse

Området har mange registreringer (våtmarksområde), det er lokalt viktig, det var tidligere aktuelt som verneområde og det er registrert hekkende fiskeørn i 2010. **Området tas ikke inn i planen** pga. nedbygging av grusforekomster, vannressurser og et våtmarksområde. Området er også innenfor 50m grensa til Urvann.

6. Meåna - område for byggesteinuttak

Steinuttaket har vært i drift i mindre skala en stund, men omfanget skal nå avklares i form av en reguleringsplan. Det er i følge fylkesmannen registrert nattergal i området. I naturdatabasen er det ikke registrert funn.

7. Solem – område for steinuttak

Arealet er påbegynt i forbindelse med utbygging av skogsbilvei. Området skal nå utvides og benyttes til utbygging av områder for fritidsbebyggelse m.m. Området skal ha en tidshorisont som avklares i saksbehandlingen. Saken behandles som et enkeltvedtak, men tas med i kommuneplanens arealdel pga. varigheten på området som kan bli mellom 5 – 10 år.

Alle nye utbyggingsområder vil ta hensyn til barn og unge mhp lekearealer og lignende, og teknisk forskrift vil være grunnlaget for tilrettelegging for uu. (universell utforming)

